

המינהל הפדגוגי
האגף לחינוך יסודי
המזכירות הפדגוגית
הפיקוח על הוראת העברית

מבדק בכתיבה לכיתות ג'-ד'

למגזר החרדי

דוגמאות חוברת

הקדמה

בחוברת זו מוצגות דוגמאות של טקסטים מתוך משימות הכתיבה המוצעות לכיתות ג'-ד'. הטקסטים הם משני סוגי כתיבה: כתיבה בעלת מאפיינים סיפוריים וכתיבה בעלת מאפיינים מידעיים, והם נכתבו על ידי תלמידים מכיתות ג'-ד' במסגרת תהליך פיתוח המשימות לכיתות אלה. הטקסטים הוערכו בידי צוות מומחים לפי המחווון (בעל שני נוסחים: מידעי וסיפורי) שבמדריך למורה, ונועדו לספק דוגמאות לאופן הערכת הכתיבה של טקסטים לרמותיהם על פי רכיבי המחווון.

יש להדגיש כי המומחים שהעריכו את הטקסטים בחרו לנתחם לעומק תוך שימוש במונחים מקצועיים כדי לספק למורה את מרב המידע על יכולות הכתיבה של התלמיד על-פי הטקסט הנדון. מכיוון שתיעוד ההערכה באמצעות המחווון נועד לשימושה של המורה, היא בהחלט יכולה לתעד את הערכתה במילותיה ובצמצום רב יותר מכפי שמוצג בדוגמאות האלה. בחוברת מוצגות 17 דוגמאות של טקסטים ברמות שונות שכתבו תלמידים לשש משימות כתיבה, מתוך כלל המשימות שבמבדק.

משלושת נושאי הכתיבה שלהלן נבחרו דוגמאות של טקסטים שכתבו תלמידי כיתה ג':

- כותבים מידע על מים
- יצירה שמצאה חן בעיניי: משל
- סיפור לפי תמונה

משלושת נושאי הכתיבה שלהלן נבחרו דוגמאות של טקסטים שכתבו תלמידי כיתה ד':

- "על עצמי" – משהו מיוחד שאני רוצה לספר על עצמי
- דבר שהייתי רוצה לשנות בסביבה שלי
- משתפים בחוויות מקריאת ספר

הדוגמאות נותחו באמצעות שני נוסחי המחווון, בהתאמה לסוג המשימה.

כל דוגמה כוללת:

- סריקה של הטקסט המקורי בכתב ידו של התלמיד*;
- טקסט מוקלד ללא שגיאות הכתיב של התלמיד (אשר נועד להקל על הקורא בקריאת כתב היד);
- מחווון המציג ניתוח והערכה של רמת הכתיבה של הטקסט לפי ממדים שונים, דירוג כל אחד מממדים אלה בסולם שנקבע וכן הערכה מילולית של כל ממד.

הערות:

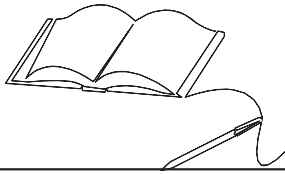
- המחווונים בחוברת זו אינם כוללים תיאור מילולי של החלק "התבוננות על הכותב/ת" מכיוון שמידע זה לא נאסף במסגרת תהליך פיתוח המשימות. ההסבר של חלק זה נמצא במדריך למורה.
- בסעיף "לסיכום" שבסוף המחווון יש לכתוב נקודות חוזק של התלמיד וכן נקודות לחיזוק מיומנויות הכתיבה של התלמיד. נקודות אלה נסמכות על הערכת הטקסט הנדון. עם זאת, הן צריכות להיות חלק מתוכנית העבודה הכוללת וארוכת הטווח של המורה, אשר מביאה בחשבון את מלוא המידע על התלמיד על פי כלל הטקסטים שכתב.

* ההתייחסות לתלמיד היא בלשון זכר אך מכוונת לשני המינים.

נושא 1:

כותבים מידע על מים

"אי אפֿנֿשר לו לעולם ללא מים", אָמרו חֲכָמֵינוּ זְכוֹרָנוּם לְבָרְכָה.
 כְּתָבוּ לְחֵבֶר, נִשְׁלֵא לְמַד עַל הַנוֹשֵׂא, מְדוּעַ חֲשׂוֹבִים הַמֵּים לְעוֹלָם,
 לְאָדָם וְלִיצוּרִים חַיִּים אֲחֵרִים.
 תּוֹכְלוּ גַם לְהַסְבִּיר מָהֵן תְּכוּנוֹת הַמֵּים.

נושא 1: כותבים מידע על מים

דוגמה א':

המים חשובים לעולם כי הם יכולים לשמש למצוות
לדוגמא: נטילת ידים וטבילת מיני דברים בישול, להתרחץ
מצחצחים שיניים, שטיפת רצפה, לשטוף כלים, לשתות
להטביל כלים, מקווה, אפשר להקפיד אולם
ולבעלי חיים גם כן הם עוזרים כי: דגים לא יכולים
לחיות בלי מים, ולא בעלי חיים שותים כמונו מים
תכונות המים: המים נוזלים, שקופים, סיבולת הזיהום
למים: צריך לשמור על הניקיון אנשים לא שומרים
וצורקים כל מיני דברים, פלסטיקים, ניילונים,
וכך זה גורם לזיהום המים

טקסט מוקלד ללא שגיאות כתיב

המים חשובים לעולם כי הם יכולים לשמש למצוות
לדוגמא: נטילת ידים וגם לכל מיני דברים בישול, להתרחץ
מצחצחים שיניים, שטיפת רצפה, לשטוף כלים, לשתות
להטביל כלים, מקווה, אפשר להקפיד אותם
ולבעלי חיים גם כן הם עוזרים כי: דגים לא יכולים
לחיות בלי מים, וגם בעלי חיים שותים כמונו מים
תכונות המים: המים נוזלים, שקופים, סיבולת הזיהום
למים: צריך לשמור על הניקיון אנשים לא שומרים
וצורקים כל מיני דברים, פלסטיקים, ניילונים,
וכך זה גורם לזיהום המים

מחווון להערכת כתיבה בעלת מאפיינים מידעיים

(למשל בנושאים: חגים, איכות הסביבה, מים)

שם התלמיד/ה: תלמידת כיתה ט' נושא הכתיבה: כותבים מידע על מים תאריך: _____

התבוננות על הטקסט

התרשמות כללית

התלמידה מציגה מידע רב על השימוש במים ומתייחסת הן לזהיט התורני והן לזהיט הפרטי.
התלמידה מבינה את חשיבות המים אשר מצויקים חיים לצולט.

☐ מפותח היטב ☒ מפותח ☐ מפותח מעט ☐ מצומצם

תוכן

בטקסט מוצג מידע על המים ומסבירה חשיבות המים לאדם ולבעלי החיים.
המידע בטקסט מפותח באמצעות הכללה ופירוט (יכולים לשמש דוגמאות לדוגמה... ואם לכל מיני דברים - בישול, להתרחץ...).
בהמשך התלמידה מפרטת את תכולות המים ומסבירה את חשיבות לניהוט המים (אנשים לא שומרים ולורקים כל מיני דברים, פלסטיקים, ניילונים...).

הערה: אם הטקסט אינו עוסק בנושא הנדרש, יש לתעד זאת במחווון ולהעריך אותו לפי הקריטריונים במחווון.

☐ לכיד ☐ לכיד ברובו ☒ לכיד בחלקו ☐ לא לכיד

לכידות

הטקסט לכיד בחלקו. ישנם בטקסט משפטי סיבה המסבירים את חשיבות המים ("כי הם יכולים...", "הם צוירים כי..."), והמידע נמסר בצורה של הכללה ופירוט. השימושים התורניים של המים אינם כתובים בטקסט במקום אחד אלא מפוזרים בכמה מקומות. ישנו שימוש נכון במילות קישור ("לדוגמה", "ואם", "כך", "כי") וכן במאזכר שאינו אופייני לז'אנר ("וכך זה"). השימוש ב-' החיבור בתואר חשיבות המים לבעלי החיים אינו תורם לקישוריות והיה אפשר לוותר עליו.
כאשר מוזכר בטקסט נושא חדש - תואר חשיבות המים לבעלי החיים - בדאי לחזור על המילה "מים" ולהימנע משימוש במאזכר "הם" ("לבעלי חיים גם כן הם צוירים...").
המידע על תכולות המים והחשיבות לניהוט המים מובאים כתשובות לשאלות ואינם מקושרים לרציונות הקודמים. הצגת החשיבות לניהוט המים נפתחת בהכללה - "צריך לשמור על הניקיון" - במקום לתאר את החשיבות לניהוט שמוצגת בהמשך.

אפשר להעריך היבטים אלה בהתאם למשימה:

- באיזו מידה הטקסט עורר עניין, סקרן, חידש או הרשים אותך בתוכנו ובאופן כתיבתו?
- האם יש דבר שבולט בטקסט ובאופן כתיבתו (למשל הרעיון, אורך הטקסט, מובנות הטקסט, היבט לשוני מיוחד, המידע שהוצג, בהירות הצגת המידע)?

באיזו מידה תוכן הטקסט מפותח?

אפשר להעריך היבטים אלה בהתאם למשימה:

- הצגת מידע מובן ומתאים לנושא הכתיבה
- פיתוח המידע באמצעות הכללה ופירוט, הסברים, תיאורים ודוגמאות התורמים לנושא
- שילוב של פרשנות אישית או הצגת עמדת הכותב/ת ומעורבות/ה בנושא

באיזו מידה הטקסט לכיד?

אפשר להעריך היבטים אלה:

- הרעיונות והמידע בטקסט קשורים זה לזה ומאורגנים ברצף הגיוני (למשל כרונולוגי, הכללה ופירוט, סיבה ותוצאה)
- השימוש באמצעי קישור יעיל ותורם ללכידות הטקסט (למשל מילות קישור, מאזכרים וציניי שיוח)

☐ רמה גבוהה ☐ רמה בינונית/ ☒ רמה בינונית/ ☐ רמה נמוכה
גבוהה נמוכה

לשון הטקסט

לשון הטקסט מותאמת בחלקה לטקסט מידעי. אוצר המילים ברובו מתאים ללשון, כגון:
"המים חשופים לצוללם... יכולים לשמש... גורם לליהוק המים...". יש שימוש בשמות כצורה
המתאימים לטקסט מידעי ("ביטול" ... שטיפת רצפה ... הטבלת כלים"), אך השימוש בהם
אינו עקבי ברצף המשפט. למשל: "המים חשופים... לדואל: נטיית ידיים ואם לכל מיני
דברים ביטול, להתרחץ מרחצי מרחצי שניים, שטיפת רצפה, לטול כלים, לשמות להטבלת
כלים".
המצברים בין שמות כצורה ("ביטול", "שטיפת רצפה") לשמות כצורה ("להתרחץ").
"לשמות", "לשול" (ולפועל בצורת הרבים (מרחצי שניים) פועלים באיכות של לשון
הטקסט.
אות היחס ' חסרה בחלק מהמילים המתארות את שימושי המים, למשל: "הם יכולים
לשמש למצוות. לדואל: נטיית ידיים ואם לכל מיני דברים לביטול, להתרחץ מרחצי
שניים, לשטיפת רצפה, לשול כלים, לשמות להטבלת כלים, למקווה".

- מהי רמת הלשון בטקסט?
אפשר להעריך היבטים אלה:
 - שימוש בלשון האופיינית לנושא הכתיבה ולסוג הטקסט
 - גיוון באוצר המילים ודיוק בשימוש בו, מילים מורכבות מורפולוגית, מורכבות תחבירית
 - תקינות מורפולוגית ותחבירית

מאפייני כתיב, כתב וארגון על פני הדף

כתיב

☒ כתיב נכון או ☐ שגיאות כתיב רבות ☐ שגיאות כתיב
נכון ברובו (בעיקר הומופוניות) רבות הפוגמות
שאינן פוגמות בקריאות בקריאות
פירוט/הערות: שגיאות כתיב מוצטות - "שטיפת... לשול"

שימוש בסימני פיסוק

☒ פיסוק נכון ברובו ☐ פיסוק ☐ פיסוק
שתומך בקריאה חלקי או פיסוק שגוי

פירוט/הערות: לציתים חסרה נקודה בסוף המשפט.

ארגון הכתוב על פני הדף

☒ מאורגן היטב ☐ מאורגן ☐ עדיין אינו מאורגן
פירוט/הערות:

כתב יד

☒ מובן וקריא ☐ מובן ברובו ☐ קשה עדיין
לפענוח

פירוט/הערות:

לסיכום

לקראת תוכנית עבודה: נקודות חוזק ונקודות לחיזוק

נקודות חוזק: כתיבה מפורטת; שימוש במבנים האופייניים לכתיבה מידעית כגון:
הכללה, פירוט ומשפטי סיבה.

נקודות לחיזוק: ארגון פרטי המידע בטקסט ושימוש במילות קישור מתאימות או ויתור
על ו' החיבור לצורך השגת לכידות מיטבית; דיוק בשימוש בשם כצורה בטקסט מידעי;
הוספת ' היחס לשם כצורה בהתאמה למשפט.

- היבטים שהיית רוצה להמשיך ולעודד בכתיבה של התלמיד/ה
- היבטים שהיית בוחרת לקדם בכתיבה של התלמיד/ה (יש להתמקד בשניים או שלושה היבטים ולבחון אותם גם בהתבוננות בטקסטים אחרים שכתב/ה התלמיד/ה)

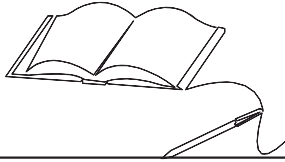
דברים שהיית רוצה להגיד לתלמיד/ה או לשאול אותו/ה בעקבות קריאת הטקסט ועל סמך הגישה שלו/ה לכתיבה

לקראת שיחת משוב

הייתי אומרת לתלמידה שהטקסט מפקד את ידיעותיה בנושא המים ומסבחת אותה על השימוש שצעתה במבנה של הכללה ופירוט. הייתי מבקשת מהתלמידה לקרוא שוב את הטקסט ולסמן בו את שימושי המים מבחינה תורנית ואת שימושי המים מבחינה פרקטית – לסמן בדרך שונה כל אחד מסוגי השימושים. הייתי מסבירה לתלמידה שרצוי לבנות כל אחד מהחלקים האלה כיחידה נפרדת ורציפה.

באותה הזדמנות הייתי גם שואלת את התלמידה אם היא שמה לב לצורות הפועל השונות שבהן הציגה את שימושי המים (נטילת ידיים, מצחצחים שיניים), ומסבירה לה שכדאי לכתוב את כל השימושים באותה צורה, למשל: צחצוח שיניים, שטיפת כלים וכו'. בנוסף לבק, הייתי קוראת לה את המשפט שכתבה – "הם יכולים לשמש למצוות...". במשפט זה אפשר לראות שהתלמידה הוסיפה את האות ל' למילה "מצוות". הייתי שואלת אותה אם נראה לה מתאים להוסיף את האות ל' גם לשמות פועל אחרים (למשל, נטילת ידיים ובישול), כפי שהוסיפה את האות ל' לחלק משימושי המים (למשל: "להטביל כלים").

לבסוף, הייתי שואלת את התלמידה אם לדעתה יש קשר בין חשיבות המים ובין הצורך במחירה עליהם, ואם כן – איזו מילה קישור או משפט הייתה מוסיפה בין חשיבות לניהול המים לכל החלק הקודם של הטקסט.

נושא 1: כותבים מידע על מים

דוגמה ב':

המים חשובים לעולם כי: אי אפשר בלי מים המים מקיפים את כל תחומי החיים: רחצה, שתייה,
שטיפה, בישול, גיהוץ. תכונות המים הן: המים שקופים, נוזליים. הסיבות לזיהום המים:
אנשים זורקים עטיפות לתוך המים ולא שומרים על הניקיון. מיחזור המים בטבע הולך
בצורה כזו: המים יורדים מהעננים ונספגים באדמה שם הם עוברים לים ושם השמש
מתאמת אל המים מי גאזים ויוצרים עננים חדשים שלהם גם כן
יורד גשם וחוזר חלילה!

טקסט מוקלד ללא שגיאות כתיב

המים חשובים לעולם כי: אי אפשר בלי מים המים מקיפים את כל תחומי החיים: רחצה, שתייה,
שטיפה, בישול, גיהוץ. תכונות המים הן: המים שקופים, נוזליים. הסיבות לזיהום המים:
אנשים זורקים עטיפות לתוך המים ולא שומרים על הניקיון. מיחזור המים בטבע הולך
בצורה כזו: המים יורדים מהעננים ונספגים באדמה שם הם עוברים לים ושם השמש
מחממת אותם המים מתאדים ויוצרים עננים חדשים שמהם גם כן
יורד גשם וחוזר חלילה!

מחווון להערכת כתיבה בעלת מאפיינים מידעיים

(למשל בנושאים: חגים, איכות הסביבה, מים)

שם התלמיד/ה: תלמידת כיתה ט' נושא הכתיבה: כותבים מידע על מים תאריך: _____

התבוננות על הטקסט

התרשמות כללית

טקסט מוצג מידע על השימוש השונים במים.

הכותבת מבטאת בכתובה קולחת וברורה את מה שלמדה בכיתה על המים, ומתארת

בצורה מפורטת את מחזור המים בטבע, איך על פי שלא נדרשה לתארו.

אפשר להעריך היבטים אלה בהתאם למשימה:

● באיזו מידה הטקסט עורר עניין, סקרן, חידש או הרשים אותך בתוכנו ובאופן כתיבתו?

● האם יש דבר שבולט בטקסט ובאופן כתיבתו (למשל הרעיון, אורך הטקסט, מובנות הטקסט, היבט לשוני מיוחד, המידע שהוצג, בהירות הצגת המידע)?

☐ מפותח היטב ☐ מפותח ☒ מפותח מעט ☐ מצומצם

תוכן

בטקסט מוצג מידע על המים: בפתחה מובא הסבר על חשיבות המים ובהמשך מוצג

בקצרה פירוט. כמו כן מוצגות בטקסט תכונות המים והסיבות לליהוט המים בתמציתיות

רבה. בהחלפה לתאר את מחזור המים בטבע, נוסא שלא נדרש להציג, מבטאת את הידע

של הכותבת בנושא.

באיזו מידה תוכן הטקסט מפותח? אפשר להעריך היבטים אלה בהתאם למשימה:

● הצגת מידע מובן ומתאים לנושא הכתיבה

● פיתוח המידע באמצעות הכללה ופירוט, הסברים, תיאורים ודוגמאות התורמים לנושא

● שילוב של פרשנות אישית או הצגת עמדת הכותבת/ת ומעורבותו/ה בנושא

הערה: אם הטקסט אינו עוסק בנושא הנדרש, יש לתעד זאת במחווון ולהעריך אותו לפי הקריטריונים במחווון.

☐ לכיד ☒ לכיד ברובו ☐ לכיד בחלקו ☐ לא לכיד

לכידות

הרעיונות בטקסט מאורגנים ברצף הגיוני לפי סעיפים המייצגים את הרכיבים הנדרשים

במטלת הכתיבה: חשיבות המים, תכונות המים, הסיבות לליהוט המים ואיך תיאור

מחזור המים. עם זאת הם אינם מקושרים ביניהם. משפט הפתיחה מציג בהכחלה את

חשיבות המים ואחריו מופיע פירוט. המידע המוצג בכל אחד מהסעיפים כתוב בצורת

תשובה לשאלה. בדרכ זו התלמידה מתחמקת לכך רכיבי המטלה, אבל הסעיפים

והחלקים אינם מקושרים ביניהם באמצעות מילות קישור.

בתיאור מחזור המים יש שימוש יצירתי במאזכרים (בצורה כזו, "שם", "אותם",

"שמהם") וכן יש שימוש במילות קישור המציינות תוספת: "גם כן..."

באיזו מידה הטקסט לכיד?

אפשר להעריך היבטים אלה:

● הרעיונות והמידע בטקסט קשורים זה לזה ומאורגנים ברצף הגיוני (למשל כרונולוגי, הכללה ופירוט, סיבה ותוצאה)

● השימוש באמצעי קישור יעיל ותורם ללכידות הטקסט (למשל מילות קישור, מאזכרים וצייני שיח)

☒ רמה גבוהה ☐ רמה בינונית/ ☐ רמה בינונית/ ☐ רמה נמוכה
גבוהה נמוכה

לשון הטקסט

- מהי רמת הלשון בטקסט?
אפשר להעריך היבטים אלה:
- שימוש בלשון האופיינית לנושא הכתיבה ולסוג הטקסט
- גיוון באוצר המילים ודיוק בשימוש בו, מילים מורכבות מורפולוגית, מורכבות תחבירית
- תקינות מורפולוגית ותחבירית

לשון הטקסט אופיינית לכתיבה מידעית. אוצר המילים העשיר מתאים ללשון, והוא מאגון ומדויק. למשל: "המים מקיפים... נספגים... מתאדים... וחוזר חלילה" (התלמידה השתמשה בצמד המילים "תכונות החיים", ככל הנראה היא התכוונה ל"תחומי החיים"). כמו כן, התלמידה ציינה את שימושי המים בשם הפעולה ("רחצה", "שתיה", "שטיפה").

נצעה שימוש נכון במאכלך "הן" בלשון נקבה ("תכונות המים הן..."). וכן שימוש יוצא מאכלכים ("הצורה כזו", "שמהם"). הצגת מאכלכים אלה יוצרת התלמידה מבנים תחביריים מורכבים.

מאפייני כתיב, כתב וארגון על פני הדף

כתיב

☒ כתיב נכון או ☐ שגיאות כתיב רבות ☐ שגיאות כתיב רבות הפוגמות בקריאות
נכון ברובו (בעיקר הומופוניות) שאינן פוגמות בקריאות

פירוט/הערות:

שימוש בסימני פיסוק

☒ פיסוק נכון ברובו ☐ פיסוק חלקי ☐ היעדר פיסוק או פיסוק שגוי

פירוט/הערות: לרוב יש שימוש מתאים בנקודה, בנקודותיים ובפסיק. סימן הקריאה בסיום הטקסט מיותר.

ארגון הכתוב על פני הדף

☒ מאורגן היטב ☐ מאורגן ☐ עדיין אינו מאורגן

פירוט/הערות:

כתב יד

☒ מובן וקריא ☐ מובן ברובו ☐ קשה עדיין לפענח

פירוט/הערות:

לסיכום

לקראת תוכנית עבודה: נקודות חוזק ונקודות לחיזוק

נקודות חוזק: כתיבה בלשון עשירה ומדויקת. כתיבה המשקפת ידע וקריאות לחיזוק: יציאת לכידות בטקסט באמצעות משפטי קישור או באמצעות מילות קישור בין חלקי הטקסט. הרחבה בנושא הסיבות לליהוק המים. הנמקת הבחירה לתאר את מחזור המים בטבע (הצגת הקשר בין מחזור המים ובין חשיבות המים).

לקראת שיחת משבו

הייתי משבחת את התלמידה על הפקת טקסט ברור ומאורגן ועל שימוש בלשון עשירה. הייתי קוראת יחד איתה את החלק הראשון בטקסט שמבטא את חשיבות המים, ומבקשת ממנה להסביר אם לדעתה יש קשר בין חשיבות המים ובין ליהוק המים, ואם כן, איזה משפט קישור אפשר להוסיף בין שני חלקי הטקסט. לדוגמה: "בגלל חשיבות המים יש צורך לשמור על הנקיון שלהם. אחת הסיבות לכך שלא שומרים על נקיון המים ומזהמים אותם, היא שאנשים..."

בנוסף לכך, הייתי מבקשת מהתלמידה להרחיב בצניין הסיבות לליהוק המים. לאחר מכן, הייתי משבחת את התלמידה על כך שבחרה לתאר את מחזור המים בטבע, ומחמיאה לה על הידע שלה בנושא. הייתי קוראת יחד איתה את המשימה, ושואלת אותה מדוע הכתיבה על מחזור המים משקפת בצורה זאת חשיבות המים. הייתי מציעה לה לקשר בין הדברים כדי להציג תמונה של המשימה.

- היבטים שהיית רוצה להמשיך ולעודד בכתיבה של התלמיד/ה
- היבטים שהיית בוחרת לקדם בכתיבה של התלמיד/ה (יש להתמקד בשניים או שלושה היבטים ולבחון אותם גם בהתבוננות בטקסטים אחרים שכתב/ה התלמיד/ה)
- דברים שהיית רוצה להגיד לתלמיד/ה או לשאול אותו/ה בעקבות קריאת הטקסט ועל סמך הגישה שלו/ה לכתיבה

דוגמה ג':

[illegible]

12

מחווון להערכת כתיבה בעלת מאפיינים מידעיים

(למשל בנושאים: חגים, איכות הסביבה, מים)

שם התלמיד/ה: תלמידת כיתה ט' נושא הכתיבה: כותבים מידע על מים תאריך: _____

התבוננות על הטקסט

התרשמות כללית

הדבר הבולט בטקסט הוא הצגת פרטי מידע על מים בצורה של רשימה.

אפשר להעריך היבטים אלה בהתאם למשימה:

● באיזו מידה הטקסט עורר עניין, סקרן, חידש או הרשים אותך בתוכנו ובאופן כתיבתו?

● האם יש דבר שבולט בטקסט ובאופן כתיבתו (למשל הרעיון, אורך הטקסט, מובנות הטקסט, היבט לשוני מיוחד, המידע שהוצג, בהירות הצגת המידע)?

☐ מפותח היטב ☐ מפותח ☐ מפותח מעט ☒ מצומצם

תוכן

הכותבת מציגה מידע קצר על שימושי המים באמצעות כמה משפטים בצליל פתיחה
זהה ("המים חשובים ל..."). בחלקו האחרון של הטקסט מוצגות שתי תכונות של
המים, ובמשפט הסיום מוצגת סיבה אחת לניהוק המים. אין הסבר או פיתוח של
המידע המוצג בטקסט בצורה של רשימה.

באיזו מידה תוכן הטקסט מפותח?

אפשר להעריך היבטים אלה בהתאם למשימה:

● הצגת מידע מובן ומתאים לנושא הכתיבה

● פיתוח המידע באמצעות הכללה ופירוט, הסברים, תיאורים ודוגמאות התורמים לנושא

● שילוב של פרשנות אישית או הצגת עמדת הכותבת/ומעורבות/ה בנושא

הערה: אם הטקסט אינו עוסק בנושא הנדרש, יש לתעד זאת במחווון ולהעריך אותו לפי הקריטריונים במחווון.

☐ לכיד ☐ לכיד ברובו ☐ לכיד בחלקו ☒ לא לכיד

לכידות

הטקסט כתוב במשפטים בצליל פתיחה זהה וללא אמצעי קישור ביניהם. הרציונות אינם
מאורגנים ברצף כלשהו, למשל: שימושי הקשורים להיגיינת האדם, שימושי
הקשורים לאכילה ושתיה או שימושי הקשורים לבציל חיים. הפרטים הנוגעים
להיבטים אלה אינם מוצגים ברצף הגיוני. באמצע הטקסט מופיע משפט מכיל
המסכם את הפירוט שהוצג לפניו ("המים חשובים כי הם משמשים אותנו להרבה
דברים"), ולאחריו מוצג פרט נוסף על השימוש במים ("המים חשובים לה קפה").
אך ללא קשר למה שנכתב קודם. אין שימוש במאזכרים או באמצעי קישור.

באיזו מידה הטקסט לכיד?

אפשר להעריך היבטים אלה:

● הרעיונות והמידע בטקסט קשורים זה לזה ומאורגנים ברצף הגיוני (למשל כרונולוגי, הכללה ופירוט, סיבה ותוצאה)

● השימוש באמצעי קישור יעיל ותורם ללכידות הטקסט (למשל מילות קישור, מאזכרים וצייני שיח)

14

- האם חשבים רק לדגים או גם לצלילי חיים נוספים?

- למה חשוב להקפיד מיט?

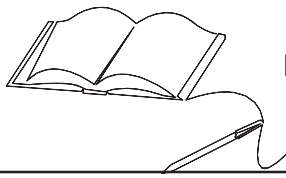
אפשר להציע לתלמידה להשוות בין שימושי המים על ידי האדס ובין שימושי המים על ידי
צלילי חיים.

לסוף הייתי שאלת את התלמידה אם אפשר לקשר בין המספט האחרון שכתבה ובין מה
שכתבנו יחד באמצעות מילת קישור או באמצעות מספט מקשר. לדוגמה: "ולאחרות
שהמים חשובים אנשים לא שמים לה ולורקים..."

נושא: 2

יצירה שמצאה חן בעיניי: משל

בחרו באחת היצירות שלמדתם, שמצאה חן בעיניכם במיוחד.
כתבו את מה שקרה ביצירה, וכתבו גם מה מצא חן בעיניכם.
תוכלו גם לכתוב על חלק ביצירה שאהבתם במיוחד ועל דמות שאהבתם.

נושא 2: יצירה שמצאה חן בעיניי: משל

דוגמה א':

השועל והכרם
 עבר שועל ליד גדר גבוהה. והשועל ראה שמן הגדר הגבוהה צצים
 אשכולות של ענבים עסיסיים ואדומים. השועל הסתכל בעיניים רעבתניות אל הענבים
 העסיסיים. וחिפש בגדר הגבוהה פרצה קטנה להיכנס בה. והשועל שחיפש לבסוף
 מצא פרצה קטנה. השועל חשב לעצמו: הרי שמן אני איך הכנס דרך הפרצה?
 השועל חשב וחשב וחשב עד שעלה לו רעיון בראש. אצום 3 ימים ונהיה רזה.
 השועל צם 3 ימים ונהיה רזה מאוד. ואמר לעצמו: נכנס השועל לכרם שחם וצוהל
 אכל ואכל ואכל מן הענבים וחזר להיות שמן ואמר אוי ואבוי איך אצא?
 חשב וצם 3 ימים ונהיה רזה. ויצא מן הפרצה הקטנה. ואמר כרם
 מה יפים פירותיך וטעימים אך רעב נכנסתי ורעב יצאתי!
 מצא חן בעיניי ש: חשב שאם ייכנס לא ייצא רעב

טקסט מוקלד ללא שגיאות כתיב

השועל והכרם
 עבר שועל ליד גדר גבוהה. והשועל ראה שמן הגדר הגבוהה צצים
 אשכולות של ענבים עסיסיים ואדומים. השועל הסתכל בעיניים רעבתניות אל הענבים
 העסיסיים. וחיפש בגדר הגבוהה פרצה קטנה להיכנס בה. והשועל שחיפש לבסוף
 מצא פרצה קטנה. השועל חשב לעצמו: הרי שמן אני איך אכנס דרך הפרצה?
 השועל חשב וחשב וחשב עד שעלה לו רעיון בראש. אצום 3 ימים ונהיה רזה.
 השועל צם 3 ימים ונהיה רזה מאוד. ואמר לעצמו: נכנס השועל לכרם שחם וצוהל
 אכל ואכל ואכל מן הענבים וחזר להיות שמן ואמר אוי ואבוי איך אצא?
 חשב וצם 3 ימים ונהיה רזה ויצא מן הפרצה הקטנה ואמר: כרם
 מה יפים פירותיך וטעימים אך רעב נכנסתי ורעב יצאתי!

מצא חן בעיניי ש: חשב שאם ייכנס לא ייצא רעב

מחווה להערכת כתיבה בעלת מאפיינים סיפוריים

שם התלמיד/ה: תלמידת כיתה ט' נושא הכתיבה: המשל והכרת תאריך: _____

התבוננות על הטקסט

התרשמות כללית

אפשר להעריך היבטים אלה בהתאם למשימה:

- באיזו מידה הטקסט עורר עניין, סקרן, ריגש, הפתיע או הרשים אותך בתוכנו ובאופן כתיבתו?
- האם יש דבר שבולט בטקסט ובאופן כתיבתו (למשל הרעיון, אורך הטקסט, מובנות הטקסט, היבט לשוני מיוחד)?

באיזו מידה תוכן הטקסט מפותח? אפשר להעריך היבטים אלה בהתאם למשימה:

- תיאור השתלשלות האירועים באופן המובן לקורא שאינו מכיר את הסיפור
- העשרת הסיפור באמצעות תיאורים, פעולות של הדמויות, מחשבות, מניעים ורגשות שלהן
- שילוב של פרשנות אישית או הצגת עמדת הכותב/ת ומעורבות/ה בנושא

☒ מפותח היטב ☐ מפותח ☐ מפותח מעט ☐ מצומצם

תוכן

הטקסט מספר את סיפור המשל במלאו ללא פצעים. הוא פותח בקצת של הסיפור וצובר להשתלשלות האירועים בהרחבה. הכותבת העשירה את הסיפור בתיאורים, לדוגמה: "צניפים עסיסיים ואדומים", "בגדר האבונה", "פרצה קטנה", "שמח וצוהל". היא פירטה את פצולותיו של השולץ לאורך כל הסיפור ושימרה בכך דיבור ישיר. נוסף על כך היא התייחסה למחשבותיו ולרגשותיו של השולץ לפני שנקנס לכרס ולאחר שצא ממנו, ואף היטיבה לחדד את הקצוות שניצבו בפניו בצורת שאלה רטורית "הרי שכן אני איך הכנס דרך הפרצה?" וכן: "אוי ואבוי איך אצא?" במשפט המציין את מה שמצא חן בעיניה בסיפור ("חשב שאם יכנס לא יצא רצב") הכותבת מפתחת את המסר הסמוי של סוף מצבה במחשבה תחילה.

הערה: אם הטקסט אינו עוסק בנושא הנדרש, יש לתעד זאת במחווה ולהעריך אותו לפי הקריטריונים במחווה.

☐ לכיד ☒ לכיד ברובו ☐ לכיד בחלקו ☐ לא לכיד

לכידות

באיזו מידה הטקסט לכיד?

אפשר להעריך היבטים אלה:

- הרעיונות והמידע בטקסט קשורים זה לזה ומאורגנים ברצף הגיוני (למשל כרונולוגי, סיבתי)
- השימוש באמצעי קישור יעיל ותורם ללכידות הטקסט (למשל מילות קישור, מאזכרים וצייוני שיח)

אירועים במשל מתוארים ברצף הגיוני לפי סדר התרחשותם ומקושרים ביניהם באופן היוצר לכידות.

בכמה משפטים צוקבים יש שימוש חוזר בשם הצב "השולץ", למשל "והשולץ שחיפש לבסוף מצא פרצה קטנה", "השולץ חשב לצננו", "השולץ חשב וחשב" – קישוריות יוצרת יותר הייתה מושגת באמצעות שימוש בכינוי הדולף "הוא" במאבק. נוסף על כך, במשפטים אחדים יש שימוש מיותר ב-' החיבור ניתן היה להחליף באמצעי קישור אחרים כדי לשפר את הקישוריות, למשל: "וחזר ליהות שכן ואחר אוי ואבוי איך אצא?", "ויצא מן הפרצה הקטנה ואמר: כרס כרס". בדוגמה הראשונה אפשר לוותר על ' החיבור המצורפת למילה "אמר" ולפתוח במשפט חדש מורחב מעט: "הוא אמר לצננו אוי ואבוי [...]". בדוגמה השנייה, במקום "ואמר" אפשר להוסיף את הפועל "יצא" בצירוף מילית המציין זמן: "כשיצא אמר".

☒ רמה גבוהה ☐ רמה בינונית/ ☐ רמה בינונית/ ☐ רמה נמוכה
 גבוהה נמוכה

לשון הטקסט

לשון הטקסט מתאימה לטקסט סיפורי. הכותבת השתמשה בשפה צעירה, אוצר מילים
 מגוון ומדויק. לדוגמה: "צצצ" אשכולות [...] צסיסיים", "ציונייט רצבתניות", "פרצה
 בצדר", "שמח וצוהל". יש גם משפטים מורכבים מחינה תחבירית, לדוגמה: "חופש בצדר
 הגבוהה פרצה קטנה להיכנס בה".
 שפתה של הכותבת תואמת את שפת היצירה המקורית שקראה. הטקסט תקין מחינה
 תחבירית. יש עדיין מורפולוגיות: "יהיה רזה" במקום: אהיה רזה.

- מהי רמת הלשון בטקסט?
- אפשר להעריך היבטים אלה:
- שימוש בלשון האופיינית לנושא הכתיבה ולסוג הטקסט
- גיוון באוצר המילים ודיוק בשימוש בו,
- מילים מורכבות מורפולוגית, מורכבות תחבירית
- תקינות מורפולוגית ותחבירית

מאפייני כתיב, כתב וארגון על פני הדף

כתיב

☒ כתיב נכון או ☐ שגיאות כתיב רבות ☐ שגיאות כתיב
 נכון ברובו (בעיקר הומופוניות) רבות הפוגמות
 שאינן פוגמות בקריאות בקריאות

פירוט/הערות: עדיין כתיב בודדות: "הכנס" במקום "אכנס".
 החלפה של האות ז' באת ג': "רזה" במקום "רזה", "ליהות"
 במקום "ליהות".

שימוש בסימני פיסוק

☒ פיסוק נכון ברובו ☐ פיסוק ☐ פיסוק
 תומך בקריאה חלקי או פיסוק שגוי

פירוט/הערות: יש שימוש בסימני פיסוק, כולל סימן שאילה,
 סימן קריאה, ונקודתיים לפני דיבור ישיר. במקומות בודדים –
 השימוש בנקודה בסוף משפט אינו מתאים או חסר. כמו
 כן סומנו נקודתיים שלא לצורך לאחר ש' הניקה "מצאחן
 בצני' e: חשקא...".

ארגון הכתוב על פני הדף

☒ מאורגן היטב ☐ מאורגן ☐ עדיין אינו מאורגן

פירוט/הערות:

כתב יד

☒ מובן וקריא ☐ מובן ברובו ☐ קשה עדיין
 לפענוח

פירוט/הערות: האות צ' נכתבת דומה מאוד לאות ד'.

לסיכום

לקראת תוכנית עבודה: נקודות חוזק ונקודות לחיזוק

נקודות חוזק: יכולת לשחזר את הסיפור ולכתוב אותו בהרחבה תוך שימוש באוצר מילים
 מגוון מן היצירה המקורית. גם השימוש בדיבור ישיר מעשיר את הטקסט.
 נקודות לחיזוק: הרחבה של צמדת הכותבת לגבי מה שמצאחן בצני' בהתייחס למסר
 הצולח מן המשל. שימוש באמצעי קישור יעילים יותר וכן דיוק בשימוש בסימן הפיסוק.
 נקודה. בנוסף סיפור כתיבה של האות צ' כך שתהיה מובנת מהאות ד'.

לקראת שיחת משב

הייתי מציינת בפני הכותבת את נקודות החוזק שלה: כתיבת המשל באופן שלם וברור וכן
 שימוש בשפה צעירה במיוחד. הייתי גם מציינת לשבח את השאלות הרטוריות ששילבה
 בטקסט.
 נוסף על כך, היינו קוראות שוב את הטקסט שכתבה והייתי מפנה את תשומת ליבה
 למשפטים שאותם כתחה בשם הצצ "שוכל", ומלמדת אותה כי אפשר להשתמש בכינוי
 אף במאמר. הייתי מפנה את תשומת ליבה גם לשימוש החוזר ונשנה ב-' החיבור
 ושאלת אותה היכן לדעתה אפשר לוותר עליה, והאם אפשר להשתמש במקומה במילה
 קישור או במילה אחרת כדי ליצור קשר טוב יותר בין המשפטים. הייתי מבקשת ממנה
 גם לבדוק אם כל סימני הפיסוק במקומם.
 לסיים היינו מתרגלות כתיבה ברורה של האות צ'.

- היבטים שהיית רוצה להמשיך ולעודד בכתיבה של התלמיד/ה
- היבטים שהיית בוחרת לקדם בכתיבה של התלמיד/ה (יש להתמקד בשניים או שלושה היבטים ולבחון אותם גם בהתבוננות בטקסטים אחרים שכתב/ה התלמיד/ה)

- דברים שהיית רוצה להגיד לתלמיד/ה או לשאול אותו/ה בעקבות קריאת הטקסט ועל סמך הגישה שלו/ה לכתיבה

מחווון להערכת כתיבה בעלת מאפיינים סיפוריים

שם התלמיד/ה: תלמידת כיתה ג' נושא הכתיבה: השואל והדגים תאריך: _____

התבוננות על הטקסט

התרשמות כללית

הטקסט מוצר צניין וניכר שהכותבת מכירה היטב את המסל.
התרשמותי מיכולתה של הכותבת לשלב אמצעים רטוריים בסיפור, למשל: שאלה
רטורית, וחזרה על מילה לצורך השגחת הסיפור והדגשת המסר ("טיפש אתה, טיפש..."
איןך יודע?").

אפשר להעריך היבטים אלה בהתאם למשימה:

● באיזו מידה הטקסט עורר עניין, סקרן, ריגש, הפתיע או הרשים אותך בתוכנו ובאופן כתיבתו?

● האם יש דבר שבולט בטקסט ובאופן כתיבתו (למשל הרעיון, אורך הטקסט, מובנות הטקסט, היבט לשוני מיוחד)?

☐ מפותח היטב ☒ מפותח ☐ מפותח מעט ☐ מצומצם

תוכן

השתלשלות האירועים בסיפור ברורה ומובנת לקורא. הסיפור נפתח בהצגת הרקע
("שואל אחד רצה") הרלוונטי להמשך הסיפור (להלנת השואל את הדגים), וצורך
לנתאר את ההתרחשויות הבאות באופן שמצורר בקורא צניין וציפייה לקראת ההמשך
("ופתאום... שמנסים ליתחבבות..."). במהלך קריאת הטקסט אפשר לדמיין את השואל
המתהלך לו על שפת הנהר, ואת הדגים השוחים במים שמנסים להתחבב מפניו.
המשך הסיפור מתואר באמצעות דו-שיח בין הדמויות. דו-שיח זה יוצר צניין ומעשיר את
הטקסט. סיום הסיפור מבטא את רגש הבושה שחש השואל נוכח תוכחת הדגים ("הלך לו
השואל מהר מן המקום").
בסיום הטקסט הכותבת פונה ישירות אל הקוראים בקביעה: "נכון והנתם!!" אק היא
אינה מתייחסת לחלקה השני של המסימה - היא אינה מסבירה מה מצא חן בעיניה
במסל ואם אינה מציגה פרשנות אישית למסל.

באיזו מידה תוכן הטקסט מפותח? אפשר להעריך היבטים אלה בהתאם למשימה:

● תיאור השתלשלות האירועים באופן המובן לקורא שאינו מכיר את הסיפור

● העשרת הסיפור באמצעות תיאורים, פעולות של הדמויות, מחשבות, מניעים ורגשות שלהן

● שילוב של פרשנות אישית או הצגת עמדת הכותבת/ומעורבותו/ה בנושא

הערה: אם הטקסט אינו עוסק בנושא הנדרש, יש לתעד זאת במחווון ולהעריך אותו לפי הקריטריונים במחווון.

☐ לכיד ☐ לכיד ברובו ☐ לכיד בחלקו ☐ לא לכיד

לכידות

הטקסט לכיד והאירועים במסל מאורגנים ברצף הגיוני.
יש שימוש במילות קישור מתאימות כדי לציין קשרים לוגיים בין הרציונות, לדוגמה:
"מפני", "ובכן", "אפילו".
יש שימוש מדויק במאזכרים, לדוגמה: "לו", "אתכם", וכן שימוש בציין שיח המתאים
לסיפור - ופתאום". כתיבת המילה "סיום" והפנייה לקורא אינה קשורה לשחזור
המסל.

באיזו מידה הטקסט לכיד?

אפשר להעריך היבטים אלה:

● הרעיונות והמידע בטקסט קשורים זה לזה ומאורגנים ברצף הגיוני (למשל כרונולוגי, סיבתי)

● השימוש באמצעי קישור יעיל ותורם ללכידות הטקסט (למשל מילות קישור, מאזכרים וציני שיח)

☐ רמה גבוהה ☐ רמה בינונית/ ☐ רמה נמוכה
 גבוהה נמוכה

לשון

הטקסט

אזור המילים בטקסט מדויק, מאונן ומתאים לכתבה סיפורית, לדוגמה: "התהלך
 לא", "מסתתרים", "ככל יום", "לדוג", "מדוע". החלפה של המילה "טיפש", ופירוש
 שאף רטורית בטקסט ("אינך יודע? אפילו תינוק יודע...") משפיעים את הסיפור
 ומדגישים את המסר שלו. המשפטים תקינים מבחינה מורפולוגית ותחבירית.

- מהי רמת הלשון בטקסט?
- אפשר להעריך היבטים אלה:
- שימוש בלשון האופיינית לנושא הכתיבה ולסוג הטקסט
- גיוון באוצר המילים ודיוק בשימוש בו,
- מילים מורכבות מורפולוגית, מורכבות תחבירית
- תקינות מורפולוגית ותחבירית

מאפייני כתיב, כתב וארגון על פני הדף

כתיב

☒ כתיב נכון או ☐ שגיאות כתיב רבות ☐ שגיאות כתיב
 נכון ברובו (בעיקר הומופוניות) רבות הפוגמות
 שאינן פוגמות בקריאות בקריאות

פירוט/הערות: יש מספר שגיאות כתיב: "ליתחבות" במקום
 "להתחבא", "התכס" במקום "אתכס", "טיפש" במקום "טיפש",
 "אלף" במקום "הלף", "נהנתם" במקום "נהניתם".

שימוש בסימני פיסוק

☐ פיסוק נכון ברובו ☐ פיסוק ☒ היעדר פיסוק
 תומך בקריאה חלקי או פיסוק שגוי

פירוט/הערות: אין שימוש בסימני פיסוק לאורך כל הטקסט.
 להוציא שימוש בסימני קריאה בסוף הטקסט – פצע אחת
 בצורה נכונה ופצע אחת בצורה לא נכונה.

ארגון הכתוב על פני הדף

☒ מאורגן היטב ☐ מאורגן ☐ עדיין אינו מאורגן

פירוט/הערות:

כתב יד

☒ מובן וקריא ☐ מובן ברובו ☐ קשה עדיין
 לפענוח

פירוט/הערות:

לסיכום

לקראת תוכנית עבודה: נקודות חוזק ונקודות לחיזוק

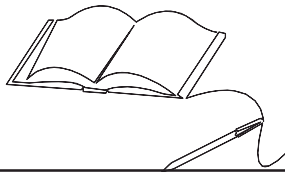
נקודות חוזק: כתיבה מפותחת של תוכן הסיפור באופן המובן לקורא: שימוש באזור
 מילים ההולך כתיבת סיפור וכן שימוש נכון במילים קישור מדויקות.
 נקודות לחיזוק: התייחסות לכל חלקי המשימה, ובכלל זה התייחסות לחלקה השני של
 המשימה – מדוע היצירה מצאה חן בעיניכם? כמו כן, שימוש בסימני פיסוק מתאימים
 בטקסט.

- היבטים שהיית רוצה להמשיך ולעודד בכתיבה של התלמיד/ה
- היבטים שהיית בוחרת לקדם בכתיבה של התלמיד/ה (יש להתמקד בשניים או שלושה היבטים ולבחון אותם גם בהתבוננות בטקסטים אחרים שכתב/ה התלמיד/ה)

לקראת שיחת משב

הייתי מציינת בפני התלמידה את נקודות החוזק שלה: היא כתבה את המשל באופן שלם
 וברור, השתמשה באזור מילים מדויק ומאונן המתאים לכתבת סיפור, וכן באמצעים
 המשפיעים את הכתיבה.
 הייתי מבקשת ממנה לקרוא שוב את המשימה, ולבדוק אם צנתה על כל חלקיה. הייתי
 שואלת אותה מה מצאה חן בעיניה ביצירה, ומבקשת ממנה להוסיף זאת לטקסט.
 בנוסף לכך, הייתי מבקשת ממנה לקרוא בקול את הטקסט שכתבה, וכאשר היא חושבת
 מסתיים משפט, להוסיף נקודה או כל סימן פיסוק אחר שנראה לה מתאים.
 הייתי מתעניינת מדוע היה לה חשוב לכתוב את המילה "סיום" בסוף הטקסט, ומסבירה לה
 שהקוראים מבחינים גם ללא מילה זו היכן מסתיים הסיפור.

- דברים שהיית רוצה להגיד לתלמיד/ה או לשאול אותו/ה בעקבות קריאת הטקסט ועל סמך הגישה שלו/ה לכתיבה

נושא 2: יצירה שמצאה חן בעיניי: משל

דוגמה ג':

האריה ועכבר
 משל
 פעם אחת היה עכברים משחקים פתאום עכבר
 אחת קפץ אל האף של אריה ואריה כעס
 מאד ועכבר התלונן עכבר לא יוכל אוני הסכים האריה אבל אתה
 צריך לעשות לי טובה אמר עכבר טוב
 ופעם אחת לקחו את האריה תפסו ועכבר לא ידע מה לעשות
 ועכבר הצליח להוציא ת'אריה ובסוף שניהם היו שמחים.
 מה האהבתי בזה
 שהסכים האריה לא לאכול אותו.

טקסט מוקלד ללא שגיאות כתיב

האריה ועכבר

משל

פעם אחת היה עכברים משחקים פתאום עכבר
 אחת קפץ אל האף של אריה ואריה כעס
 מאד ועכבר התלונן עכבר לא יוכל אוני הסכים האריה אבל אתה
 צריך לעשות לי טובה אמר עכבר טוב
 ופעם אחת לקחו את האריה תפסו ועכבר לא ידע מה לעשות
 ועכבר הצליח להוציא ת'אריה ובסוף שניהם היו שמחים.

מה אהבתי בזה

שהסכים האריה לא לאכול אותו.

מחווה להערכת כתיבה בעלת מאפיינים סיפוריים

שם התלמיד/ה: תלמידת כיתה ט' נושא הכתיבה: משל "האריה והצב"ר תאריך: _____

התבוננות על הטקסט

התרשמות כללית

אני מתרשמת שהכותבת מכירה את המשל אך היא לא סיפרה אותו במדויק.
אהבתי את הסיום האופטימי של הסיפור ("ובסוף ניהם היו שמחים"), וכן את ההסבר
מדוע הכותבת אהבה את המשל.

אפשר להעריך היבטים אלה בהתאם למשימה:

- באיזו מידה הטקסט עורר עניין, סקרן, ריגש, הפתיע או הרשים אותך בתוכנו ובאופן כתיבתו?
- האם יש דבר שבולט בטקסט ובאופן כתיבתו (למשל הרעיון, אורך הטקסט, מובנות הטקסט, היבט לשוני מיוחד)?

☐ מפותח היטב ☐ מפותח ☐ מפותח מעט ☒ מצומצם

תוכן

האירועים בסיפור מתוארים בתמציתיות, וקורא שאינו מכיר את המשל יתקשה להבין את
עלילת הסיפור. הכותבת אינה מספרת מי תפס את האריה וכיצד תפסו אותו, איך
הצב"ר ידע על כך וכיצד הוא הצליח לשחרר את האריה. לעתים האירועים אינם
משולבים במדויק: המשל הצב"ר מיהר לכרסם את הרשת שבה נתפס האריה, ואילו
בסיפור של התלמידה "וצב"ר לא ידע מה לעשות". כמו כן, התלמידה מספרת
שהצב"ר "התלונן" שהאריה לא יאכל אותו. ככל הנראה היא התכוונה לכתוב שהצב"ר
"התחנן" לשחררו.
יש תיאור מצומצם של רגשות האריה והצב"ר ("האריה כעס מאד", "נניהם היו שמחים").
בסוף הטקסט התלמידה מסבירה מה מצא חן בעיני המשל – ההסכמה של האריה לא
לאכול את הצב"ר. בעיניי זוהי תוספת אישית מבורכת.

באיזו מידה תוכן הטקסט מפותח? אפשר להעריך היבטים אלה בהתאם למשימה:

- השתלשלות האירועים באופן המובן לקורא שאינו מכיר את הסיפור
- העשרת הסיפור באמצעות תיאורים, פעולות של הדמויות, מחשבות, מניעים ורגשות שלהן
- שילוב של פרשנות אישית או הצגת עמדת הכותבת/ומעורבותה/ה בנושא

הערה: אם הטקסט אינו עוסק בנושא הנדרש, יש לתעד זאת במחווה ולהעריך אותו לפי הקריטריונים במחווה.

☐ לכיד ☒ לכיד ברובו ☐ לכיד בחלקו ☐ לא לכיד

לכידות

האירועים מאורגנים ברצף הגיוני. יש ציוניי שיח המסייעים ללכידות ("פתאום", "ופעם
אחת"). יש שימוש חוזר ב-'החיבור כאמצעי קישור.

באיזו מידה הטקסט לכיד?

אפשר להעריך היבטים אלה:

- הרעיונות והמידע בטקסט קשורים זה לזה ומאורגנים ברצף הגיוני (למשל כרונולוגי, סיבתי)
- השימוש באמצעי קישור יעיל ותורם ללכידות הטקסט (למשל מילות קישור, מאזכרים וציוניי שיח)

☐ רמה גבוהה ☐ רמה בינונית/ ☐ רמה בינונית/ ☒ רמה נמוכה
גבוהה נמוכה

לשון הטקסט

הטקסט כתוב בלשון דבורה ויש בו טעויות רבות מבחינה מורפולוגית ותחבירית. ברוב המילים יש לייצר, חסרה ה' היידוע (במילה "אריה" ובמילה "עכבר"). יש טעות בהגיית מילה ("היה" במקום "היו"), ונראה שהכותבת התכוונה לכתוב "התחנן" (במקום המילה "התלונן"). יש חלרות מיותרות ("ועכבר התלונן עכבר", "לחקו את אריה תפסו"). כמו כן, יש טעויות בשם המספר ("עכבר אחת", "שתים היה שמח") במקום "שניים היו שמחים". גם משפט הסיום של הטקסט אינו תקין מבחינה תחבירית ("שה הסכים האריה לא לאכול אותו"). ייתכן שצברית אינה שפת האם של התלמידה.

מהי רמת הלשון בטקסט?

אפשר להעריך היבטים אלה:

- שימוש בלשון האופיינית לנושא הכתיבה ולסוג הטקסט
- גיוון באוצר המילים ודיוק בשימוש בו, מילים מורכבות מורפולוגית, מורכבות תחבירית
- תקינות מורפולוגית ותחבירית

מאפייני כתיב, כתב וארגון על פני הדף

כתיב

☒ כתיב נכון או ☐ שגיאות כתיב רבות ☐ שגיאות כתיב נכונות רבות הפוגמות נכון ברובו (בעיקר הומופוניות) שאינן פוגמות בקריאות בקריאות

פירוט/הערות: יש שגיאות במילים שונות: "יוכל" במקום "יאכל", "שתים" במקום "שניים", "האכתי" במקום "אהכתי". המילה עכבר נכתבה נכון להוציא פעם אחת שבה התלמידה כתבה "עחבר", כנראה מחוסר תשומת לב.

שימוש בסימני פיסוק

☐ פיסוק נכון ברובו ☒ פיסוק תומך בקריאה חלקי או פיסוק שגוי

פירוט/הערות: בטקסט אין סימני פיסוק, למצט שתי נקודות בסיום כל חלק בטקסט.

ארגון הכתוב על פני הדף

☒ מאורגן היטב ☐ מאורגן ☐ עדיין אינו מאורגן

פירוט/הערות:

כתב יד

☐ מובן וקריא ☒ מובן ברובו ☐ קשה עדיין לפענח

פירוט/הערות: במקום 4 סופית נכתבה 3 סופית.

לסיכום

לקראת תוכנית עבודה: נקודות חוזק ונקודות לחיזוק

נקודות חוזק: שימוש בציוני יח שמסייעים לזכירת הטקסט ("פעם אחת", "פתאום", "ופעם אחת") וכן בעצת צמדה אישית.
נקודות לחיזוק: דיוק בשחזור התוכן של יצירת ספרות: כתיבה מפרטת המעשירה את התוכן; הוספת ה' היידוע לשמות עצם לייצר סימון סימני פיסוק מתאימים.

לקראת שיחת משוב

הייתי פותחת את השיחה עם התלמידה במתן משו חיוכי על אופן פתיחת הסיפור. הייתי מקריאה לה את שני המשפטים הראשונים - "פעם אחת... פתאום..." - ומציגת משפטים אלה מעוררים בי צניין וסקרנות. הייתי קוראת את המשל יחד עם התלמידה ומבקשת ממנה לספר אותו בצורה מפורטת לילד שאינו מכיר אותו. למשל לספר איך העכבר הקטן נתפס ואיך הוא הצליח לשחרר את האריה. יחד היינו מנסחות משפטים המשלימים את האירועים החסרים.
נוסף על כך, היינו מנסות יחד לזרז את ה' הידועה לשמות העצם לייצר. הייתי קוראת עם התלמידה את המשפט שהיא כתבה ומדגישה את ה' הידועה במילה "האץ": "עכבר קפץ על האץ של אריה". הייתי אומרת שכמו שידעה את המילה "אץ", כך יש לייצר גם את שמות העצם המייצגים את הדמויות לאחר שהזכרנו פעם אחת.
לסיום נקרא יחד את הסיפור בשלמותו ונציין מה הוספנו כדי שהסיפור יהיה ברור יותר.

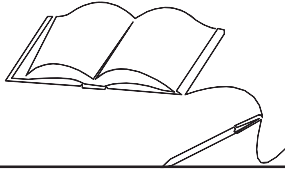
- היבטים שהיית רוצה להמשיך ולעודד בכתיבה של התלמיד/ה
- היבטים שהיית בוחרת לקדם בכתיבה של התלמיד/ה (יש להתמקד בשניים או שלושה היבטים ולבחון אותם גם בהתבוננות בטקסטים אחרים שכתב/ה התלמיד/ה)

- דברים שהיית רוצה להגיד לתלמיד/ה או לשאול אותו/ה בעקבות קריאת הטקסט ועל סמך הגישה שלו/ה לכתיבה

נושא: 3

סיפור לפי תמונה

דמיונו נשתמנה זו היא חלק מספור. התבוננו בתמונה
 וחשבו מה קורה בה ומהו הספור שאפשר לספר לפיה.
 דמיונו מה קרה לפני מה נשמטואר בתמונה ומה יקרה אחרי מה נשמטואר בה.
 כתבו את הספור שלכם ותנו לו כותרת.

נושא 3: סיפור לפי תמונה

דוגמה א':

סותרת: ההודעה של הכתובים...
 לפני אבא שנים הרבה משפחה, ולה ילד אחד הם היו
 עניים יום אחד פתחו מול ביתם מאפיה בסוף היום לפנות
 ערב העובדים יצאו והילד אצלו בעובדים כשהם יצאו
 ובסוף ראה את המנהל יוצא המנהל, ראה שהילד עני
 ויחף ובגדיו היו קרועים, שאל אותו איפה אתה גר,
 הילד ענה לו פה ממול. המנהל אמר לו אני יכול
 לפגוש את אבא שלך, הוא אמר לו כן, המנהל נהג לבית
 לשאול את האבא... אם הוא רוצה שהוא יביא לו את
 מה שנשאר ולא קנו, האבא אמר לו כן והוא הביא
 לו סלסילה ענקית עם כעכים ומאז בכל יום כך היה
 יום אחד האבא צילם את הילד עם כעכים ותלה ברחוב
 יום לאחר מכן הגיעו אליו המון אנשים וכל יום
 היו מרוויחים כסף והילד היה מאושר, ומזה צריך
 ללמוד לא להתייאש.

טקסט מוקלד ללא שגיאות כתיב

ההודעה של הכעכים:

לפי הרבה שנים הייתה משפחה, ולה ילד אחד הם היו
 עניים יום אחד פתחו מול ביתם מאפיה בסוף היום לפנות
 ערב העובדים יצאו והילד הביט בעובדים כשהם יצאו
 ובסוף ראה את המנהל יוצא המנהל, ראה שהילד עני
 ויחף ובגדיו היו קרועים, שאל אותו איפה אתה גר,
 הילד ענה לו פה ממול. המנהל אמר לו אני יכול
 לפגוש את אבא שלך, הוא אמר לו כן, המנהל נכנס לביתו
 שאל את אבא... אם הוא רוצה שהוא יביא לו את
 מה שנשאר ולא קנו, האבא אמר לו כן והוא הביא
 לו סלסילה ענקית עם כעכים ומאז בכל יום כך היה
 יום אחד האבא צילם את הילד עם כעכים ותלה ברחוב
 יום לאחר מכן הגיעו אליו המון אנשים וכל יום
 היו מרוויחים כסף והילד היה מאושר, ומזה צריך
 ללמוד לא להתייאש.

מחווה להערכת כתיבה בעלת מאפיינים סיפוריים

(למשל: סיפור, "על עצמי", רשמים מקריאת ספר, כתיבה בעקבות יצירה ספרותית שנלמדה בכיתה)

שם התלמיד/ה: תלמידת כיתה ט' נושא הכתיבה: סיפור לפי תמונה - "הילד וסל הכצכים" תאריך: _____

התבוננות על הטקסט

התרשמות כללית

סיפור מקסים ומיוחד במינו. הסיפור מרגש ומעורר אמפתיה כלפי הילד הצעיר המביט לעבר המאפייה החדשה. כמו כן, מפצים לראות את הרעיון הנפלא של הכותבת הצעירה שבחרה לכתוב על מנהל המאפייה כאדם שתורם את השאריות לצני"ט. אהבתי את המסר האישי של הכותבת: "ומנה צריק ללמוד לא לאת"אש", ומחתי לקרוא שבסופו של דבר הילד ומשפחתו זכו להפתרונם.

☒ מפותח היטב ☐ מפותח ☐ מפותח מעט ☐ מצומצם

תוכן

הסיפור כתוב בבהירות. הרקע ואירועי פתיחת הסיפור מעוררים סקרנות לקרוא את ההמשך. עלילת הסיפור מצניינת. השיח בין הדמויות - הילד והמנהל - מצטייר את הסיפור, ובקטע התיאורי "צניי ויחל וקצו היו קרועים", "סלסלה צנקית". תיאור הילד - הדמות המרכזית, המביט בצופדים היוצאים בסוף היום מהמאפייה מטאטא את תחולתו בנושא למחסור באוכל, שממנו ככל הנראה סבל. התפנית בעלילה מרתקת - פגזות מצוין של האב - צילום הילד וסל הכצכים שלידי, ופרסום הודעה. לא ברור מה היה כתוב בהודעה שפורסמה, שטרם לאנשים להגיע לקנות. בסוף הסיפור הילד ומשפחתו מתפרנסים, ככל הנראה ממכירת הכצכים, אך חסר הסבר מפורט לכך. הסיפור מסתיים במסר כללי "ומנה צריק ללמוד לא לאת"אש".

אפשר להעריך היבטים אלה בהתאם למשימה:

- באיזו מידה הטקסט עורר עניין, סקרן, ריגש, הפתיע או הרשים אותך בתוכנו ובאופן כתיבתו?
- האם יש דבר שבולט בטקסט ובאופן כתיבתו (למשל הרעיון, אורך הטקסט, מובנות הטקסט, היבט לשוני מיוחד)?

באיזו מידה תוכן הטקסט מפותח?

אפשר להעריך היבטים אלה בהתאם למשימה:

- תיאור השתלשלות האירועים באופן המובן לקורא שאינו מכיר את הסיפור
- העשרת הסיפור באמצעות תיאורים, פעולות של הדמויות, מחשבות, מניעים ורגשות שלהן
- שילוב של פרשנות אישית או הצגת עמדת הכותבת/ומעורבותו/ה בנושא

הערה: אם הטקסט אינו עוסק בנושא הנדרש, יש לתעד זאת במחווה ולהעריך אותו לפי הקריטריונים במחווה.

☐ לכיד ☒ לכיד ברובו ☐ לכיד בחלקו ☐ לא לכיד

לכידות

הסיפור לכיד ברובו והרעיונות מקושרים ומאורגנים בו ברצף הגיוני. יש שימוש מתאים במילות קישור המציינות זמן: "לפני הרבה שנים... יום אחד... בסוף היום לפני את צר... ובסוף... ומאז". הכותבת משתמשת במאגזרים התורמים ללכידות: "ואה... ביתם... ובגדיו... אלו... ככה היה".
הלכידות מצטמצמות באירועי הסיפור האחרונים: לא ברור מה תלה האב ברחוב - האם הייתה זאת תמונת הילד? האם הייתה זו הודעה ומה הכתובת שבה הילד נמצא? כמו כן, לא כתוב במפורש כיצד בני המשפחה הרלוויתו בסוף.

באיזו מידה הטקסט לכיד?

אפשר להעריך היבטים אלה:

- הרעיונות והמידע בטקסט קשורים זה לזה ומאורגנים ברצף הגיוני (למשל כרונולוגי, סיבתי)
- השימוש באמצעי קישור יעיל ותורם ללכידות הטקסט (למשל מילות קישור, מאזכרים וצייני שיח)

☒ רמה גבוהה ☐ רמה בינונית / ☐ רמה בינונית / ☐ רמה נמוכה
גבוהה נמוכה

לשון הטקסט

- מהי רמת הלשון בטקסט?
אפשר להעריך היבטים אלה:
- שימוש בלשון האופיינית לנושא הכתיבה ולסוג הטקסט
- גיוון באוצר המילים ודיוק בשימוש בו, מילים מורכבות מורפולוגית, מורכבות תחבירית
- תקינות מורפולוגית ותחבירית

לשון הטקסט אופיינית לכתיבה הסיפורית. אוצר המילים מאוּן ועשיר, לדוגמה: "הביט", "סלסלה", "כעכים". הכותבת השתמשה בביטויי זמן מיוחדים כמו: לפנות ערב, יום לאחר מכן.
המשפטים מורכבים מחינה תחבירית, לדוגמה: "המנהל נכנס... ושאל את האבא אם הוא רוצה שהוא יביא לו את...". "בסוף היום לפנות ערב הצובדים יצאו והילד הביט בצובדים כשהם יצאו". המורכבות המורפולוגית באה לידי ביטוי בכינויים החקוריים: "ביתם", "בגדיו".

מאפייני כתיב, כתב וארגון על פני הדף

כתיב

☐ כתיב נכון או ☒ שגיאות כתיב רבות ☐ שגיאות כתיב רבות הפוגמות נכון ברובו (בעיקר הומופוניות) שאינן פוגמות בקריאות בקריאות

פירוט/הערות: רוב השגיאות הן בעיקר הומופוניות, למשל: "אברה" במקום "הרבה", "אבית" במקום "הביט", "היפוא" במקום "איפה", "פו" במקום "פה", "אס" במקום "עס", "מרביחית" במקום "מרוויחית" ועוד.

שימוש בסימני פיסוק

☐ פיסוק נכון ברובו ☒ פיסוק תומך בקריאה חלקי או פיסוק שגוי

פירוט/הערות: בחלק מהמשפטים צוויינה נקודה ובראש לא צוויינה נקודה. לא סומנו מרכאות ונקודתיים בדיבור ישיר.

ארגון הכתוב על פני הדף

☒ מאורגן היטב ☐ מאורגן ☐ עדיין אינו מאורגן

פירוט/הערות:

כתב יד

☒ מובן וקריא ☐ מובן ברובו ☐ קשה עדיין לפענח

פירוט/הערות:

לסיכום

לקראת תוכנית עבודה: נקודות חוזק ונקודות לחיזוק

נקודות חוזק: היכולת של הכותבת לפתח סיפור יצירתי, מרגש ונוגע ללב ולחיות תפנית בעלילה מרתקת כל כך. נוסף על כך, השימוש באמצעי קישור מאוּנים לציון זמן וכן היכולת לכתיבה משפטים מורכבים.
נקודות לחיזוק: סיפור הליכודות באמצעות תיאור ברור של פעולות הדמויות בסוף הסיפור. בנוסף, חילוק הקשר בין שם הסיפור לזילום של האב. התייחסות למשפט "ומנה צריק ללמוד..." - מציאת תחליף למילה "ומנה", ולסיום סיפור השימוש בסימני פיסוק: נקודה, מרכאות ונקודתיים.

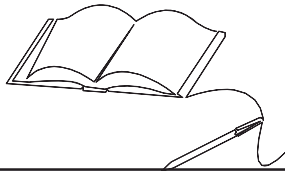
לקראת שיחת משוב

הייתי משחזרת את התלמידה על היצירות שלה ועל יכולת הכתיבה שלה, היכולת לפנות עלילה מרתקת עם קישוריות מאוּנות לציון זמן ועם שימוש בדיבור ישיר בין הדמויות. אמצעים אלה מעשירים את הטקסט. הייתי שואלת אותה מהיכן הרציון הנפלא של המנהל התורם את שאריות הכעכים, ואומרת לה שארצה לקרוא סיפורים נוספים שלה.
התייחסות לכותרת: "ההודעה של הכעכים". הייתי מפרת איתה: באילו מודעה מדובר? כי בסיפור מוזכר רק צילום. הייתי מבקשת פירוט של תוכן ההודעה, כדי שהסיפור יהיה ברור יותר, ובנוסף הייתי מבקשת ממנה להשלים את המשפטים האחרונים בסיפור, כדי

- היבטים שהיית רוצה להמשיך ולעודד בכתיבה של התלמיד/ה
- היבטים שהיית בוחרת לקדם בכתיבה של התלמיד/ה (יש להתמקד בשניים או שלושה היבטים ולבחון אותם גם בהתבוננות בטקסטים אחרים שכתב/ה התלמיד/ה)

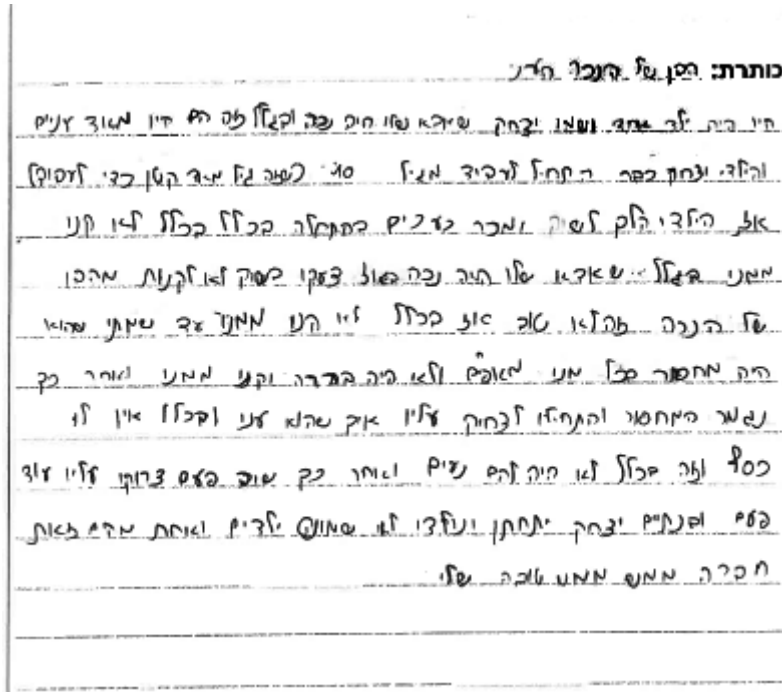
- דברים שהיית רוצה להגיד לתלמיד/ה או לשאול אותו/ה בעקבות קריאת הטקסט ועל סמך הגישה שלו/ה לכתיבה

שיהיו ברורים יותר. הייתי גם שאלת אותה למה התכוונה במשפט "ומלה צריק ללמוד".
ומאפשרת לה להציג מילה חלופית למילה "ומלה" כמו למשל: מהסיפור שסיפרתי.
לסיים הייתי מבקשת ממנה לקרוא את הסיפור בקול ולהוסיף נקודה במקומות
המתאימים. כמו כן הייתי שאלת אותה אם היא יודעת מהם סימני הפיסוק הנציינים.
דיבור ישיר, ומנסה ביחד איתה לשלבם בטקסט במקומות המתאימים.

נושא 3: סיפור לפי תמונה

דוגמה ב':

טקסט מוקלד ללא שגיאות כתיב

הבן של הנכה העני
 היו היה ילד אחד ושמו יצחק שאבא שלו היה נכה ובגלל זה הם היו מאד עניים
 והילד יצחק כבר התחיל לעבוד מגיל 10 (שזה גיל מאוד קטן כדי לעבוד)
 אז, הילד הלך לשוק, מכר כעכים בהתחלה בכלל בכלל לא קנו
 ממנו בגלל שאבא שלו היה נכה אז צעקו בשוק לא לקנות מהבן
 של הנכה זה לא טוב אז בכלל לא קנו ממנו עד מתישהו
 היה מחסור בכל מיני מאפים ולא היה בררה וקנו ממנו ואחר כך
 נגמר המחסור והתחילו לצחוק עליו איך שהוא עני ובכלל אין לו
 כסף וזה בכלל לא היה להם נעים ואחר כך שוב פעם צחקו עליו עוד
 פעם ובינתיים יצחק התחתן ונולדו לו שמונה ילדים ואחת מהם זאת
 חברה ממש ממש טובה שלי.

מחווה להערכת כתיבה בעלת מאפיינים סיפוריים

שם התלמיד/ה: תלמידת כיתה א' נושא הכתיבה: סיפור בעקבות תמונה - "ילד וסל כעכים" תאריך:

התבוננות על הטקסט

התרשמות כללית

סיפור צבוב, מוצר חמלה, על יצחק, ילד צנוע שיוצא למכור כעכים כדי לעזור למשפחתו ולאביו הנכה. האנשים, במקום לעזור לו, מתרחקים ממנו בשל צונו ושל אביו הנכה. מסקן אותי לדעת מה קרה ליצחק ולמשפחתו כאשר יצחק הציג לפגרות והתחנן. האם הם התגברו על המחסור? ואם כן, כיצד התגברו עליו? מובלט בסיפור חוסר ההגנות של האנשים שמסתמשים בשירותי הילד כשצריך, וכשל צריך - לוצאים לו ומנצלים ממנו וממשפחתו להתפרנס בכבוד.

☐ מפותח היטב ☒ מפותח ☐ מפותח מעט ☐ מצומצם

תוכן

הכותבת פתחה את הסיפור בהצגת הרקע להתרחשות: האב הנכה, הצנוע והילד שהתחיל לעבוד בגיל צעיר. היא מבטאת את מחשבותיה על מצוקת הילד שנסא בטל כלכלת המשפחה בגיל צעיר ומציגת בסוגריים "שנה גיל מאד קטן כדי לעבוד". בהמשך הכותבת מספרת על הקושי למכור את הכעכים ועל לעגן של הפגרות. מתוארת הקרא יכול להבין את מצוקת המשפחה. חסר בסיפור תיאור רגשותיו של הילד שחווה מחסור ולעג. רק פעם אחת מתארת הכותבת את רגשותיהם של בני המשפחה: "ובכלל לא היה להם נעים". נקודת המפנה בסיפור היא תקופת המחסור במאפים - בתקופה זו קנו כעכים מהילד. אק כשהמחסור מסתיים, המצב חוזר לקדמותו. בסוף הסיפור הכותבת עוברת מתקופת ילדותו של יצחק לתקופת בגרותו (חלונה, שמונה ילדים, שאחת מהם היא חברה של הכותבת). סיום הסיפור מוצר שאלות רבות: מה קרה ליצחק לאחר שהאנשים חזרו ללצול לו? האם היחס כלפיו השתנה בסופו של דבר? האם המצוקה והצונו' באו אל קיצם?

אפשר להעריך היבטים אלה בהתאם למשימה:

- באיזו מידה הטקסט עורר עניין, סקרן, ריגש, הפתיע או הרשים אותך בתוכנו ובאופן כתיבתו?
- האם יש דבר שבולט בטקסט ובאופן כתיבתו (למשל הרעיון, אורך הטקסט, מובנות הטקסט, היבט לשוני מיוחד)?

באיזו מידה תוכן הטקסט מפותח? אפשר להעריך היבטים אלה בהתאם למשימה:

- תיאור השתלשלות האירועים באופן המובן לקורא שאינו מכיר את הסיפור
- העשרת הסיפור באמצעות תיאורים, פעולות של הדמויות, מחשבות, מניעים ורגשות שלהן
- שילוב של פרשנות אישית או הצגת עמדת הכותבת ומעורבותה בנושא

הערה: אם הטקסט אינו עוסק בנושא הנדרש, יש לתעד זאת במחווה ולהעריך אותו לפי הקריטריונים במחווה.

☐ לכיד ☒ לכיד ברובו ☐ לכיד בחלקו ☐ לא לכיד

לכידות

אירועי הסיפור מקושרים זה לזה. מלבד הסציר שהקשר שלו לעלילה רופף, השימוש במילות הקישור "ובינתיים יצחק יתחנן..." אינו מתאים. ככל הנראה הכותבת התכוונה לציין כי בחלוף הזמן יצחק התחנן (ולא במקביל לאירועים שתוארו). הכותבת משתמשת במילות קישור המציגות סיבה ומתאמות לסיפור ("ובכלל זה", "בגלל ש..."). כמו כן, היא משתמשת בקשרים המציגים זמן ("היה היה ילד...", "כבר...", "בהתחלה", "עד ש...", "ואחר כך"). יש שימוש יציב במאזכרים המתאייחסים לדמות הילד ולאביו ("ושמו", "שלו", "ממנו", "לו"). ישנם כמה פרטים שפוגעים בלכידות הטקסט: השימוש החוזר ב-' החיבור ובמילות הקישור "אז". כמו כן, הבחירה לחזור ולציין שלא קנו מיצחק ("אז בכלל לא קנו ממנו") ושלא לו ("ואחר כך שוב צחקו עליו עוד פעם") פוגעת בלכידות.

באיזו מידה הטקסט לכיד?

אפשר להעריך היבטים אלה:

- הרעיונות והמידע בטקסט קשורים זה לזה ומאורגנים ברצף הגיוני (למשל כרונולוגי, סיבתי)
- השימוש באמצעי קישור יעיל ותורם ללכידות הטקסט (למשל מילות קישור, מאזכרים וציניי שיח)

☐ רמה גבוהה ☐ רמה בינונית / ☒ רמה בינונית / ☐ רמה נמוכה
גבוהה נמוכה

לשון הטקסט

הטקסט יש שימוש באוצר מילים מדויק, לדוגמה: "מאפיס", "מחסור", "כצבים"
"ברירה". שני משפטי הפתיחה של הסיפור מורכבים תחבירית: "ילד אחד ושמו... שאבא
שלו... ובאף זה..." "והילד צחק כשר התחיל לעבוד מול 10 (שהגיל מאד קטן כדי
לעבוד)". השימוש במילה "קטן" אינו מדויק. צריך היה לכתוב "צעיר".
יש בטקסט ביטויים רבים האופייניים ללשון הדבורה, לדוגמה, חזרות על המילה כפוף:
"כפוף כפוף לא קנו..." "אז כפוף לא קנו..." "כפוף אין לו כסף". "חברה ממש ממש
טובה שלי..." "עצמתי שהוא". דוגמה נוספת: "והתחילו לצחוק עליו איך שהוא צו"
(במקום "על כן שהוא צו").
יש גם חוסר התאם דקדוקי: "ולא היה ברירה" (במקום "ולא הייתה ברירה").

- מהי רמת הלשון בטקסט?
אפשר להעריך היבטים אלה:
- שימוש בלשון האופיינית לנושא הכתיבה ולסוג הטקסט
- גיוון באוצר המילים ודיוק בשימוש בו, מילים מורכבות מורפולוגית, מורכבות תחבירית
- תקינות מורפולוגית ותחבירית

מאפייני כתיב, כתב וארגון על פני הדף

כתיב

☒ כתיב נכון או ☐ שגיאות כתיב רבות ☐ שגיאות כתיב
נכון ברובו (בעיקר הומופוניות) רבות הפוגמות
שאינן פוגמות בקריאות בקריאות
פירוט/הערות: שגיאה בפועל "יתחתן" במקום "התחתן".

שימוש בסימני פיסוק

☐ פיסוק נכון ברובו ☐ פיסוק
תומך בקריאה חלקי או פיסוק שגוי

פירוט/הערות: אין שימוש בסימני פיסוק, לא בנקודה
בסוף משפט ולא במרכאות לציון דיבור ישיר. לדוגמה:
"לא לקנות מהבן של הנכה זה לא טוב".

ארגון הכתוב על פני הדף

☒ מאורגן היטב ☐ מאורגן ☐ עדיין אינו מאורגן
פירוט/הערות:

כתב יד

☒ מובן וקריא ☐ מובן ברובו ☐ קשה עדיין
לפענוח
פירוט/הערות:

לסיכום

לקראת תוכנית עבודה: נקודות חוזק ונקודות לחיזוק

נקודות חוזק: כתיבת סיפור שיכול לעורר חמלה אצל הקוראים ואמפתיה כלפי הדמות;
כתיבת אירועים שמרביתם מקושרים ברצף הגיוני סיבתי.
נקודות לחיזוק: הרחבת תיאור הרגשות של הדמויות; סיפור הליכודות בטקסט באמצעות
פירוט של מניצי הדמויות; שימוש בביטויים המתאימים לשפה הכתובה; סימון נקודה
בסוף משפט.

לקראת שיחת משוב

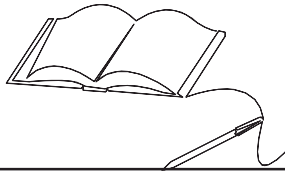
הייתי משבחת את התלמידה על הרציון שלה לעילית הסיפור, ואומרת לה שהסיפור
עורר בי חמלה כלפי הדמות. הייתי מציינת שהשתמשה באוצר מילים מדויק, (למשל
במילים "מחסור" ו"מאפיס"), הייתי מסמנת יחד אתה את כל קשרי הזמן ("היה
היה", "כבר", "בהתחלה", "אחר כך", "ואז") ומראה לה כיצד הם יכולים לסייע
בהצגת השתלשלות האירועים.
מתוק נקודת החוזק הייתי פונה לנקודה לחיזוק, ושאלת את התלמידה: מה קרה
ליילד העני? למה צחקו עליו כל כך? למה צחקו שוב? איך הרגיש הילד? מה הוא חשב?
האם המשפחה שלו יצאה ממצב העוני? מה קרה ליילד עד שהתחתן ונולדו לו ילדים?
יחד ננסה, התלמידה ואני, להשלים את הפערים.

- היבטים שהיית רוצה להמשיך ולעודד בכתיבה של התלמיד/ה
- היבטים שהיית בוחרת לקדם בכתיבה של התלמיד/ה (יש להתמקד בשניים או שלושה היבטים ולבחון אותם גם בהתבוננות בטקסטים אחרים שכתב/ה התלמיד/ה)
- דברים שהיית רוצה להגיד לתלמיד/ה או לשאול אותו/ה בעקבות קריאת הטקסט ועל סמך הגישה שלו/ה לכתיבה

בהמשך אשאף אותה אם המשפט האחרון (המספר מה אירע לי בדברותו) קשור
לסיפור, ואם הוא קשור לסיפור – כיצד הוא קשור? אולי כן היא תוכל להסביר מה אירע
בסוף העלייה.

כמו כן, הייתי בודקת יחד אתה אילו מילים חולקות על צמח והינן מחפשות חלופות.
הייתי גם מסבירה לתלמידה שינסה ביטויים המתאימים יותר ללשון הדבורה מאשר
לשטקסט הכתוב. הייתי גם עוזרת לה לבחור במילים מאונות ומתאימות ללשון
הכתובה, למשל, במקום לכתוב "עד שחתי שהוא", אפשר לכתוב "עד שיום אחד
התחיל מחסור".

לבסוף הייתי מציגה לתלמידה לקרוא את הסיפור בקול ולסמן נקודה בסוף כל משפט.

נושא 3: סיפור לפי תמונה

דוגמה ג':

כותרת: החלוקה של יצחק

לפני שנים רבות חיו להם בבקתה קטנה משפחת לוי.
 להורים היקרים לא היו ילדים אך הם לא אהבו את בת פילה לה' הרבו.
 לאחר בערך חצי שנה ברוך ה' זכו במתנה ילד נפלא
 ויקרא שמו בישראל יצחק.
 לאחר בערך 3 שנים הגיע זמן החלוקה של יצחק.
 לפני החלוקה הלך יצחק עם אביו אימו לקבל ברכה יצחק מאוד
 שמח וקיבל ברכה מהרבה רבנים וכול אחד הביא לו כערך
 יצחק ברך בהתרגשות כל הכבוד!

סוף

טקסט מוקלד ללא שגיאות כתיב

החלוקה של יצחק
 לפני שנים רבות חיו להם בבקתה קטנה משפחת לוי.
 להורים היקרים לא היו ילדים אך הם לא התייאשו, בתפילה לה' הרבו.
 לאחר בערך חצי שנה ברוך ה' זכו במתנה ילד נפלא
 ויקרא שמו בישראל יצחק.
 לאחר בערך 3 שנים הגיע זמן החלוקה של יצחק.
 לפני החלוקה הלך יצחק עם אביו אימו לקבל ברכה יצחק מאוד
 שמח וקיבל ברכה מהרבה רבנים וכול אחד הביא לו כערך
 יצחק ברך בהתרגשות כל הכבוד!

סוף

מחווה להערכת כתיבה בעלת מאפיינים סיפוריים

שם התלמיד/ה: תלמידת כיתה ג' נושא הכתיבה: סיפור בעקבות תמונה - "ילד וסל כעכים" תאריך:

התבוננות על הטקסט

התרשמות כללית

התרשמתי מיכולותיה הלשוניות המפותחות של התלמידה "אך הם לא איתו" -
מתפילה לה' הירבו" ומהשימוש בלשון מקראית "ויקרא שמו בישראל יצחק".

☐ מפותח היטב ☐ מפותח ☒ מפותח מעט ☐ מצומצם

תוכן

בטקסט מתואר הרקע לסיפור - הצפייה בילד, אימתו והניצול לטובת חלוקה - בצורה
מיטבית. תיאור הרקע עשירי ("שנים רבות", "בית קטנה", "הורים יקרים", "ילד
נפלא"). מתוארות גם פעולות של הדמויות המצפות בילד ("לא תיאלץ",
"מתפילה לה' הירבו").
שם הסיפור (החלוקה של יצחק) וכן ציון האירוע בסיפור ("הניצול לטובת חלוקה")
ממלאים את הקורא בציפייה להתרחשות, וזו מתחילה בקבלת ברכה וכעכים
מהרבנים ומסת"מם בברכתו של יצחק. אך בהתרחשות זו חסרה התפתחות בפעולות
הדמויות, בדמותיהן ובמחשבותיהן. הקורא נותר סקרן לדעת מה אירע לאחר ברכת
הרבנים ומה התרחש בחלוקה. ראשיתו של יצחק מתוארים כמצומצם - הוא מח
והתרגש. ומה הניצול הירבו?
מה הקשר בין הכעכים שהוא קיבל להתרחשות בסיפור? הכותבת מסיימת במילים "כל
הבבד!". מילים אלה מטאטות ככל הנראה את התפוצצותה מכך שהילד ברח
בהתרגשות.

אפשר להעריך היבטים אלה בהתאם למשימה:

- באיזו מידה הטקסט עורר עניין, סקרן, ריגוש, הפתיע או הרשים אותך בתוכנו ובאופן כתיבתו?
- האם יש דבר שבולט בטקסט ובאופן כתיבתו (למשל הרעיון, אורך הטקסט, מובנות הטקסט, היבט לשוני מיוחד)?

באיזו מידה תוכן הטקסט מפותח? אפשר להעריך היבטים אלה בהתאם למשימה:

- תיאור השתלשלות האירועים באופן המובן לקורא שאינו מכיר את הסיפור
- העשרת הסיפור באמצעות תיאורים, פעולות של הדמויות, מחשבות, מניעים ורגשות שלהן
- שילוב של פרשנות אישית או הצגת עמדת הכותבת ומעורבותו/ה בנושא

הערה: אם הטקסט אינו עוסק בנושא הנדרש, יש לתעד זאת במחווה ולהעריך אותו לפי הקריטריונים במחווה.

☒ לכיד ☐ לכיד ברובו ☐ לכיד בחלקו ☐ לא לכיד

לכידות

הטקסט לכיד וקולח, הרציונות קשורים זה לזה. יש שימוש נכון במילים קישור מתאימות
("לפני שנים רבות", "אך", "לאחר", "לפני") וכן שימוש נכון במאזכרים ("להם",
"שמו", "אביו ואמו").

באיזו מידה הטקסט לכיד?

אפשר להעריך היבטים אלה:

- הרעיונות והמידע בטקסט קשורים זה לזה ומאורגנים ברצף הגיוני (למשל כרונולוגי, סיבתי)
- השימוש באמצעי קישור יעיל ותורם ללכידות הטקסט (למשל מילות קישור, מאזכרים וציניי שיש)

☒ רמה גבוהה ☐ רמה בינונית/ ☐ רמה בינונית/ ☐ רמה נמוכה
גבוהה נמוכה

לשון

הטקסט

לשון הטקסט אופיינית לטקסט סיפורי, והיא צעירה ומאלונת ("חיו להם בקתה קטנה",
"בתפילה לה' הרבו", "זכו במתנה", "ויקרא שמו ישראל"). הטקסט יש גם משפטים
מצלי מורכבות תחבירית ("להוריס היקרים לא היו ילדים אק הם לא הת"אש,
מתפילה לה' הרבו"), וכן יש שימוש בצורות חבורות ("אביו", "אימו"), המצלות את
המשל המשוני של הטקסט.
השימוש במילה "הביא" (בתוך המשפט "וכל אחד הביא לו כעק") הוא מדויק פחות.
מאקום "הביא" היה אפשר לכתוב: "נתן" או "הצניק".

מהי רמת הלשון בטקסט?

אפשר להעריך היבטים אלה:

- שימוש בלשון האופיינית לנושא הכתיבה ולסוג הטקסט
- גיוון באוצר המילים ודיוק בשימוש בו,
- מילים מורכבות מורפולוגית, מורכבות תחבירית
- תקינות מורפולוגית ותחבירית

מאפייני כתיב, כתב וארגון על פני הדף

כתיב

☐ כתיב נכון או ☒ שגיאות כתיב רבות ☐ שגיאות כתיב
נכון ברובו (בעיקר הומופוניות) רבות הפוגמות
שאינן פוגמות בקריאות בקריאות

פירוט/הערות: שגיאות כתיב "קתנה" במקום "קטנה",
"איתיהש" במקום "התיאש", "ציאיש" במקום "היאיש",
"אביה" במקום "אביו", "אביה לא" במקום "הביא לו".

שימוש בסימני פיסוק

☒ פיסוק נכון ברובו ☐ פיסוק
תומך בקריאה חלקי

פירוט/הערות:

ארגון הכתוב על פני הדף

☒ מאורגן היטב ☐ מאורגן ☐ עדיין אינו מאורגן

פירוט/הערות:

כתב יד

☒ מובן וקריא ☐ מובן ברובו ☐ קשה עדיין
לפענח

פירוט/הערות:

לסיכום

לקראת תוכנית עבודה: נקודות חוזק ונקודות לחיזוק

נקודות חוזק: רמה לשונית מפותחת המאפשרת כתיבה קולחת.
נקודות לחיזוק: פיתוח תוכן שייצור צניין וסקרנות אצל הקוראים.

- היבטים שהיית רוצה להמשיך ולעודד בכתיבה של התלמיד/ה
- היבטים שהיית בוחרת לקדם בכתיבה של התלמיד/ה (יש להתמקד בשניים או שלושה היבטים ולבחון אותם גם בהתבוננות בטקסטים אחרים שכתב/ה התלמיד/ה)

לקראת שיחת משוב

הייתי משבחת את התלמידה על הרקציה שכתבה לסיפור, ומתאוננת אם היא הייתה
זקוקה לזמן נוסף כדי להמשיך לכתוב את הסיפור.
אם התלמידה תאמר שלא הייתה זקוקה לזמן נוסף, אעל אותה כיצד היא חושבת
שכדאי לפתח את הסיפור ולספר עוד על פצולותיו, על רגשותיו ועל מחשבותיו של
יחזק. מה הרגיש הילד לפני אריכת טקס החללאקה ומהלך הטקס? מה עושים בטקס
הזה ומדוע? מה אירע ליחזק אצל הרבנים או אחרי שהוא יצא מהם? כיצד הכעיס
קשורים לסיפור? מדוע הרבנים חיזקו ליחזק דווקא כעכיס?
לסיים השיחה הייתי מבררת למה התכוונה כשכתבה בסוף הסיפור את המילים "כל
הכבוד!"

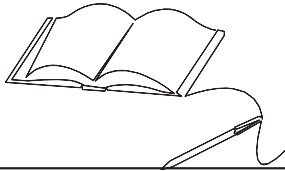
- דברים שהיית רוצה להגיד לתלמיד/ה או לשאול אותו/ה בעקבות קריאת הטקסט ועל סמך הגישה שלו/ה לכתיבה

נושא: 4

משהו מיוחד שאני רוצה לספר על עצמי

כתבו על משהו מיוחד שאתם רוצים לספר על עצמכם, או על מקרה מיוחד שקרה לכם בזמן האחרון, או על מקרה שזכור לכם מילדותכם. הנה כמה רעיונות:

- משהו שקרה לי כשהייתי קטן או כשהייתי קטנה.
- משהו מעניין שהורי ספרו לי על עצמי.
- מקרה כלשהו שקרה לי, מקרה מצחיק, משמח, מפחיד או עצוב.
- משהו שקרה לי בבית, בבית הספר, בחופשה, בשבת או אחר הצהריים.

נושא 4: משהו מיוחד שאני רוצה לספר על עצמי

דוגמה א':

החלף שם

כשהייתי קטנה, שאלתי את אימי למה כל שנה אנחנו הולכות לבדיקה (בשבילי) בבית החולים, אימי שתקה ולא היה לה מה לומר. אחרי שתקה ארוכה היא אמרה: בגלל ששש... אמרתי שמה אמא, שיש לך בעיה בכליות, הייתי בהלם אימי אף פעם לא אמרה לי, הלכתי לחדרי התחלתי לבכות, הייתי כל הזמן עצובה. דיברתי עם אימי עלי והיא אמרה: אין לך מה להיות עצובה. אמרתי לה: אבל עכשיו אני ילדה מוזרה. אימי אמרה: אבל תראי איזה ילדה את מתוקה, חרוצה, יצירתית ואם את רוצה זה יהיה הסוד שלנו, לאט לאט הבנתי שכל הסוד בסדר ואני פשוט צריכה לחיות עם זה כי זו אני ואני שמחה איך שה' ברך אותי.

טקסט מוקלד ללא שגיאות כתיב

ההלם שלי

כשהייתי קטנה, שאלתי את אימי למה כל שנה אנחנו הולכות לבדיקה (בשבילי) בבית החולים, אימי שתקה ולא היה לה מה לומר. אחרי שתקה ארוכה היא אמרה: בגלל ששש... אמרתי שמה אמא, שיש לך בעיה בכליות, הייתי בהלם אימי אף פעם לא אמרה לי, הלכתי לחדרי התחלתי לבכות, הייתי כל הזמן עצובה. דיברתי עם אימי עלי והיא אמרה: אין לך מה להיות עצובה. אמרתי לה: אבל עכשיו אני ילדה מוזרה. אימי אמרה: אבל תראי איזה ילדה את מתוקה, חרוצה, יצירתית ואם את רוצה זה יהיה הסוד שלנו, לאט לאט הבנתי שהכל בסדר ואני פשוט צריכה לחיות עם זה כי זו אני ואני שמחה איך שה' ברך אותי.

מחווה להערכת כתיבה בעלת מאפיינים סיפוריים

שם התלמיד/ה: _____ תלמידת כיתה ד' _____ נושא הכתיבה: _____ על צמיח החלום שלי _____ תאריך: _____

התבוננות על הטקסט

התרשמות כללית

הסיפור שהתלמידה מספרת מסקרן, מרגש ונמצא לי. היא משתפת בחוויות הלם שהיא חוותה, ובקוראת יכולת לחוש את ההלם ואת הכאב שהיא חשה. מרגש להבחין בבגרותה של התלמידה בעת ההשלמה עם הקשורה.

אפשר להעריך היבטים אלה בהתאם למשימה:

- באיזו מידה הטקסט עורר עניין, סקרן, ריגוש, הפתיע או הרשים אותך בתוכנו ובאופן כתיבתו?
- האם יש דבר שבולט בטקסט ובאופן כתיבתו (למשל הרעיון, אורך הטקסט, מובנות הטקסט, היבט לשוני מיוחד)?

☒ מפותח היטב ☐ מפותח ☐ מפותח מעט ☐ מצומצם

תוכן

הסיפור מסופר היטב. במרכזו תחושת ההלם שהתלמידה חוותה וההתמודדות שלה עימה. כותרת הסיפור מתאימה ומעוררת סקרנות רבה. פתיחת הסיפור, תיאור שתיקת האם וכן חיפוש הדברים בין האם לבתה ("בגלל... אמרתי שמה אמא") מעוררים את וציפייה להמשך.
הכותבת מעשירה את הסיפור בתיאור תחושתה והרגשתה בעקבות האירוע, עד לסיומו של הסיפור, שבו היא מבטאת תובנה בולטת ומרגשת של השלמה עם המציאות: "ואני פשוט צריכה לחיות עם זה כי לא אני, ואני שמחה איך שה' ברא אותי". השימוש בדו-שיח בין הדמויות תורם להעשרת הסיפור.

באיזו מידה תוכן הטקסט מפותח? אפשר להעריך היבטים אלה בהתאם למשימה:

- תיאור השתלשלות האירועים באופן המובן לקורא שאינו מכיר את הסיפור
- העשרת הסיפור באמצעות תיאורים, פעולות של הדמויות, מחשבות, מניעים ורגשות שלהן
- שילוב של פרשנות אישית או הצגת עמדת הכותבת/ת ומעורבותו/ה בנושא

הערה: אם הטקסט אינו עוסק בנושא הנדרש, יש לתעד זאת במחווה ולהעריך אותו לפי הקריטריונים במחווה.

☒ לכיד ☐ לכיד ברובו ☐ לכיד בחלקו ☐ לא לכיד

לכידות

הטקסט לכיד ומארגן ברצף האירועים, מתוארות בו התרחשויות וכן המחשבות והרגשות המלוות אותן. יש שימוש יעיל במאכלים ובמילים קישוריות המורמים ללכידות הטקסט, לדוגמה: "כש...", "אחרי", "אבל", "ואם", "כי".

באיזו מידה הטקסט לכיד?

אפשר להעריך היבטים אלה:

- הרעיונות והמידע בטקסט קשורים זה לזה ומאורגנים ברצף הגיוני (למשל כרונולוגי, סיבתי)
- השימוש באמצעי קישור יעיל ותורם ללכידות הטקסט (למשל מילות קישור, מאזכרים וציניי שיח)

☐ רמה גבוהה ☐ רמה בינונית/ ☐ רמה בינונית/ ☐ רמה נמוכה
 גבוהה נמוכה

לשון הטקסט

לשון הטקסט מתאימה לנושא הכתיבה ולסוג הטקסט. אוצר המילים מאוזן, $fens$:
"שתיקה ארוכה", "ולא היה לה מה לאמר", "יצירתית". יש גם שימוש בכינויים חבורים:
"אימיו", "חדרי".

- מהי רמת הלשון בטקסט?
- אפשר להעריך היבטים אלה:
- שימוש בלשון האופיינית לנושא הכתיבה ולסוג הטקסט
- גיוון באוצר המילים ודיוק בשימוש בו, מילים מורכבות מורפולוגית, מורכבות תחבירית
- תקינות מורפולוגית ותחבירית

מאפייני כתיב, כתב וארגון על פני הדף

כתיב

☒ כתיב נכון או ☐ שגיאות כתיב רבות ☐ שגיאות כתיב רבות הפוגמות בקריאות
 נכון ברובו (בעיקר הומופוניות) שאינן פוגמות בקריאות
 פירוט/הערות:

שימוש בסימני פיסוק

☒ פיסוק נכון ברובו ☐ פיסוק תומך בקריאה חלקי
 פירוט/הערות: יש שימוש בפסיק, אך בחלק מהמקרים השימוש אינו מתאים, וכן במקום השימוש בנקודה בסופי המשפטים. לציון דיבור ישיר יש שימוש בנקודתיים וללא מרכאות. יש שימוש מתאים בשלש נקודות.

ארגון הכתוב על פני הדף

☒ מאורגן היטב ☐ מאורגן ☐ עדיין אינו מאורגן
 פירוט/הערות:

כתב יד

☒ מובן וקריא ☐ מובן ברובו ☐ קשה עדיין לפענח
 פירוט/הערות:

לסיכום

לקראת תוכנית עבודה: נקודות חוזק ונקודות לחיזוק

נקודות חוזק: היכולת לספר סיפור מרשים המתמקד בהתרחשות סנ'מית ומלאה רגש
אצל הכותבת, ושימוש במבנים תחביריים יפים.
נקודות לחיזוק: שימוש בסימני הפיסוק: נקודה בסופי משפטים, פסיק במקומות מתאימים ומרכאות לציון דיבור ישיר.

- היבטים שהיית רוצה להמשיך ולעודד בכתיבה של התלמיד/ה
- היבטים שהיית בוחרת לקדם בכתיבה של התלמיד/ה (יש להתמקד בשניים או שלושה היבטים ולבחון אותם גם בהתבוננות בטקסטים אחרים שכתב/ה התלמיד/ה)

לקראת שיחת משוב

הייתי משבחת את התלמידה על יכולת הכתיבה שלה, על היכולת לשתף באופן מרשם בחוויה משמעותית מאוד שחווה. הייתי משבחת גם את דרך ההתמודדות שלה עם הידיעה המטלטלת ומתעניינת איך היא מרשימה כעת.
הייתי מציינת את בחירת הכותרת ואת הפתיחה המושכת את הנאמן לקרוא את הטקסט.
הייתי מתייחסת ללשון הטקסט וכן לביטוי המושג בו: "אחרי שתיקה ארוכה".
בנוסף, הייתי משבחת את הנקודתיים שהיא סימנה בטקסט ומבקשת ממנה להוסיף מרכאות בדיבור ישיר. כמו כן, הייתי מבקשת ממנה לחפש בטקסט מקום אחד שבו היא סימנה נקודתיים בדיבור עקיף, ושאלת אותה אם הנקודתיים מתאימות למשפט, ואיך אפשר לתקן את המשפט באמצעות השמטת הנקודתיים או השמטת ה' הזיקה.
הייתי מדגרת איתה גם על הצורך להחליף את הפסיקים בסופי משפטים בנקודות.

- דברים שהיית רוצה להגיד לתלמיד/ה או לשאול אותו/ה בעקבות קריאת הטקסט ועל סמך הגישה שלו/ה לכתיבה

מחווה להערכת כתיבה בעלת מאפיינים סיפוריים

שם התלמיד/ה: תלמידת כיתה ד' נושא הכתיבה: צל צלמי - הטחינה תאריך: _____

התבוננות על הטקסט

התרשמות כללית

התלמידה מספרת סיפור נועז על צלמי המתאר מצוקה שחווה. השתלשלות האירועים מוצגת מתח וצניין עד לשיא שבו מתבררת הסיבה לתחושת המצוקה של הילדה - רגישות לטחינה.

☒ מפותח היטב ☐ מפותח ☐ מפותח מעט ☐ מצומצם

תוכן

הכותבת מתארת בהרחבה השתלשלות אירועים על חוויה עצמה צליה הקשורה בתלונה אלרצית למלון מסוים (טחינה). היא מתארת באופן מוצר מתח וצניין את התפתחות האירועים החל בקרע (האכילת אחיה התינוק לבקשתה של אימה), המשך בתלונה הצירוף ששה, הבכי, התלונה הפנימית המוצגת (התנפחות ואודם) ותלונה ההורים, וכלה בטיפול שקיבלה ובהימנעות ממגע עם המלון האורגן לה לארציה. פצולות הדמויות מתוארות בהרחבה לאורך הסיפור כולל. הכותבת מיטיבה לתאר את חוסר האונים שהייתה שרויה בו, את תחושתה האפסית והנפסית: "ואני ממשיך להתכרז", "ניכנסתי לחדר של אמא שלי ואני אתחלתי לבקת". היא גם מתארת את התייחסות של אביה ואימה לאירוע, דאגתם למצבה והשיח ביניהם: "אבא שלי בא אלי ושאף אותי מה קרה", "ואני אמא שלי לא אהבתי לי לאהלי או לאחל", וכן את אופן הטיפול בה. ניתן היה להרחיב את תיאור רגשותיהם של ההורים בהתייחס לאירוע. התיאור המפורט יוצר צניין וסקרנות. הקוראים נשארים מרותקים וסקרנים לדעת את סיבת התלונה האפסית ששה התלמידה ורק לקראת הסוף הכותבת מספרת שהיא האכילה את אחיה במאכל האורגן לה לרגישות. את סיום הסיפור היא יודעת לקשור לתחילתו בכך שהיא מציינת כי אימה לא נותנת לה מאכל אותו מקרה להאכיל (את אחיה) בטחינה.

אפשר להעריך היבטים אלה בהתאם למשימה:

- באיזו מידה הטקסט עורר עניין, סקרן, ריגש, הפתיע או הרשים אותך בתוכנו ובאופן כתיבתו?
- האם יש דבר שבולט בטקסט ובאופן כתיבתו (למשל הרעיון, אורך הטקסט, מובנות הטקסט, היבט לשוני מיוחד)?

באיזו מידה תוכן הטקסט מפותח? אפשר להעריך היבטים אלה בהתאם למשימה:

- תיאור השתלשלות האירועים באופן המובן לקורא שאינו מכיר את הסיפור
- העשרת הסיפור באמצעות תיאורים, פעולות של הדמויות, מחשבות, מניעים ורגשות שלהן
- שילוב של פרשנות אישית או הצגת עמדת הכותבת/ומעורבותו/ה בנושא

הערה: אם הטקסט אינו עוסק בנושא הנדרש, יש לתעד זאת במחווה ולהעריך אותו לפי הקריטריונים במחווה.

☐ לכיד ☒ לכיד ברובו ☐ לכיד בחלקו ☐ לא לכיד

לכידות

הטקסט מארגן ברצף הגיוני. האירועים מתוארים לפי סדר התרחשותם. גם הקשר הסיבתי בין האירועים ברור לקורא. יש שימוש במילות קישור התורמות ללכידות הטקסט כגון: כש... בעלל, ועדיין, בו, גם, ומאז. השימוש החוזר ונשנה במילה "ואני" ו-"ו" החיבור כאמצעי קישור פוגם באיכות הטקסט ופרמטו. כמו כן, החלטה הכפולה על הצורך להימנע מאכילת טחינה או האכילת אחר במאכל זה היא מיותרת. המשפט המסיים את הטקסט מוצג בסוגריים ומציד כי הכותבת יודעת שהמידע הנוסף ששולח לה למסור לקוראים על רגישות למלון נוסף אינו חלק מהסיפור שסיפרה.

באיזו מידה הטקסט לכיד?

אפשר להעריך היבטים אלה:

- הרעיונות והמידע בטקסט קשורים זה לזה ומאורגנים ברצף הגיוני (למשל כרונולוגי, סיבתי)
- השימוש באמצעי קישור יעיל ותורם ללכידות הטקסט (למשל מילות קישור, מאזכרים וציניי שיח)

☐ רמה גבוהה ☐ רמה בינונית/ ☒ רמה בינונית/ ☐ רמה נמוכה
 גבוהה נמוכה

לשון הטקסט

לשון הטקסט אופיינית לכתבי יסוד. לדוגמה: "זה היה כשהייתי ילדה קטנה". השימוש
 בפעלים מן יין התפעל "התאכזרתי... התחלתי... מתאכזרתי... מתנפחת" כדי לתאר תהליך
 והתפתחות תורם ליצירת המרחב בסיפור.
 ציטוטים אצל המחברים אינו מדויק ומתאים יותר ללשון הדבורה, לדוגמה: "לחם שמתק
 יש טחינה" במקום: לחם שמתקו יש טחינה, "אמא שלי לא הביאה לי" במקום לא נתנה
 לי. גם השימוש ב"הייתה במקום אמיתי המציאות וזמן המשפט "ושסיימתי להאכיל
 אותו" עבור בלשון הדבורה. הצורה הנכונה היא: וכשסיימתי להאכיל אותו. כמו כן,
 התאמדה כתבה "ואני ממשיך להתאכזר" בלשון זכר במקום "ממשיכה...".

מהי רמת הלשון בטקסט?

אפשר להעריך היבטים אלה:

שימוש בלשון האופיינית לנושא

הכתיבה ולסוג הטקסט

גיוון באוצר המילים ודיוק בשימוש בו,

מילים מורכבות מורפולוגית, מורכבות

תחבירית

תקינות מורפולוגית ותחבירית

מאפייני כתיב, כתב וארגון על פני הדף

שימוש בסימני פיסוק

☐ פיסוק נכון ברובו ☐ פיסוק

תומך בקריאה חלקי

☒ היעדר פיסוק

או פיסוק שגוי

כתיב

☐ כתיב נכון או

☒ שגיאות כתיב רבות

☐ שגיאות כתיב

(בעיקר הומופוניות)

רבות הפגמות

שאינן פגמות בקריאות

בקריאות

פירוט/הערות: "כשאהייתי" במקום "כשהייתי", "כטנה" במקום

"קטנה", "ימשיך" במקום "אמשיך", "לא אחיל" במקום

"להאכיל", "צריחה" במקום "צריכה", "לפקות" במקום

"לפכות", "אשלי לריקה" במקום "אשלי לריקה", "תחינה"

במקום "טחינה", וצוד עיאות רבות.

פירוט/הערות: בטקסט אין כלי שימוש בסימני פיסוק

מלבד נקודה במשפט האחרון (לפני הסוגריים).

כתב יד

☒ מובן וקריא

☐ מובן ברובו

☐ קשה עדיין

לפענח

ארגון הכתוב על פני הדף

☒ מאורגן היטב

☐ מאורגן

☐ עדיין אינו מאורגן

פירוט/הערות:

פירוט/הערות:

לסיכום

לקראת תוכנית עבודה: נקודות חוזק ונקודות לחיזוק

נקודות חוזק: יכולתה של התלמידה לספר סיפור שלם ורחב באופן היוצר מתח וצניין

ולבטא את תחושותיה בסיפור. כדאי להמשיך ולעודד אותה לבטא את הרגשות של

הדמויות בסיפורים.

נקודות לחיזוק: הייתי מצודדת תיאור רגשות של דמויות נוספות המצורבות בסיפור

מלבד תיאור רגשותיה של הדמות המרכזית. הייתי מלמדת חלופות לשימוש בחוזק

באמצעי הקישור "ואז" ו"ו" החיבור, וכן שימוש בסימן הפיסוק נקודה בסוף משפט.

בנוסף, הייתי עוסקת בכתיבה של נטיית הפועל א-כ-ל במזמנים שונים בפניין הפעיל.

היבטים שהיית רוצה להמשיך ולעודד

בכתיבה של התלמיד/ה

היבטים שהיית בוחרת לקדם בכתיבה

של התלמיד/ה (יש להתמקד בשניים או

שלושה היבטים ולבחון אותם גם

בהתבוננות בטקסטים אחרים שכתב/ה

התלמיד/ה)

לקראת שיחת משבו

הייתי משפחת את התלמידה על יכולת הכתיבה שלה ועל יכולתה לשתף בחוויה שאירעה

לה. הייתי מציינת לטובה את יכולתה לספר בצורה בהירה ולכלול את כל הפרטים

הרלוונטיים בסיפור.

הייתי שאלת אותה איך היא הרגישה בזמן שהמקרה קרה – בתחילתו ובסופו, ואם איך

אביה ואימה הרגישו. בנוסף, הייתי מבקשת ממנה לקרוא שוב את הסיפור ולחפש מילה

חוזרת על עצמה – "ואז".

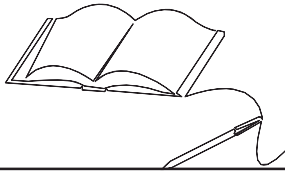
דברים שהיית רוצה להגיד לתלמיד/ה

או לשאול אותו/ה בעקבות קריאת

הטקסט ועל סמך הגישה שלו/ה

לכתיבה

הייתי מנסה יחד איתה לוותר על הנילה "ואז", ובמידת האפשר לנסות ולשפר במקומה
מיילת קישור מתאימה יותר, מיילת קישור המציין את זמן או מלכך מתאים.
הייתי מבקשת ממנה לקרוא בקריאה קולית את הסיפור ולסמן נקודה במקומות
המתאימים.
לסוף, הייתי מלמדת אותה להטות נכון את השורש א-כ-ל בעבר, הווה ועתיד - בניין
הפעיל. הייתי מדגישה את המוספית ה"א לפני השורש א-כ-ל ומתקנת יחד איתה את
הפעלים שכתבה באופן שגוי: להאכיל, האכילה, האכלתי, אכלתי ולאכול.

נושא 4: משהו מיוחד שאני רוצה לספר על עצמי

דוגמה ג':

כשהייתי קטנה הייתי בת שנה והיה
 שלי אמא שלי הדליקה את הקומקום
 היא שפכה את המים היתה היד
 שלי ואמא שלי שפכה והלכתי לאמבולנס
 והיד שלי היתה במלא צבעים
 ולבסוף זה הלך.

טקסט מוקלד ללא שגיאות כתיב

כשהייתי קטנה הייתי בת שנה והיה
 שלי. אמא שלי הדליקה את הקומקום
 היא שפכה את המים היתה היד
 שלי ואמא שלי שפכה והלכתי לאמבולנס
 והיד שלי היתה במלא צבעים
 ולבסוף זה הלך.

מחווה להערכת כתיבה בעלת מאפיינים סיפוריים

שם התלמיד/ה: תלמידת כיתה ד' נושא הכתיבה: צל צלמי - קומיקס תאריך: _____

התבוננות על הטקסט

התרשמות כללית

אפשר להעריך היבטים אלה בהתאם למשימה:

- באיזו מידה הטקסט עורר עניין, סקרן, ריגש, הפתיע או הרשים אותך בתוכנו ובאופן כתיבתו?
- האם יש דבר שבולט בטקסט ובאופן כתיבתו (למשל הרעיון, אורך הטקסט, מובנות הטקסט, היבט לשוני מיוחד)?

באיזו מידה תוכן הטקסט מפותח? אפשר להעריך היבטים אלה בהתאם למשימה:

- תיאור השתלשלות האירועים באופן המובן לקורא שאינו מכיר את הסיפור
- העשרת הסיפור באמצעות תיאורים, פעולות של הדמויות, מחשבות, מניעים ורגשות שלהן
- שילוב של פרשנות אישית או הצגת עמדת הכותב/ת ומעורבות/ה בנושא

☐ מפותח היטב ☐ מפותח ☐ מפותח מעט ☒ מצומצם

תוכן

האירועים בסיפור מתוארים בתמציתיות רבה, במצין דיווח. הרציונות הגלומים במשפטים אינם מובעים במלא, למשל: "הייתה היד שלי", "ואמא שלי שפכה". לא ברור היכן נשכח המים, לאן נסעו באמבולנס, מה קרה ליד שהייתה מלאה בצבצים, ולמה הכוונה "ולבסוף זה הלך".
חסרה תיחוסות הכותבת לרגשות ולמחשבות של הדמויות. למשל: מה הרגשה בשניות, מה חשבה והרגשה האם.

הערה: אם הטקסט אינו עוסק בנושא הנדרש, יש לתעד זאת במחווה ולהעריך אותו לפי הקריטריונים במחווה.

☐ לכיד ☐ לכיד ברובו ☒ לכיד בחלקו ☐ לא לכיד

לכידות

בטקסט מתואר רצף של אירועים שהקשר ביניהם אינו ברור ואינו מפורש. הן מפני שהמשפטים קטועים ברובם והרציונות שהם אינם שלמים, והן בשל היעדרם של אמצעי קישור. לדוגמה: משפט הסתייגות מתחיל בציון זמן "כשהייתי קטנה" והקישוריות אינה ברורה "הייתי בת שנה והיה שלל", בהמשך לא ברור הקשר בין הדלקת הקומיקס ושפיכת המים, וכן הקשר בין שפיכת המים ליד "היא שפכה את המים הייתה היד שלי". המשפט "ואמא שלי שפכה" לא הושלם - מה קרה כשהאם ככל הנראה שפכה את המים על היד? לא ברור אם לאה מת'חם האלזר "זה" בסוף הסיפור.

באיזו מידה הטקסט לכיד?

אפשר להעריך היבטים אלה:

- הרעיונות והמידע בטקסט קשורים זה לזה ומאורגנים ברצף הגיוני (למשל כרונולוגי, סיבתי)
- השימוש באמצעי קישור יעיל ותורם ללכידות הטקסט (למשל מילות קישור, מאזכרים וציני שיח)

☐ רמה גבוהה ☐ רמה בינונית / ☐ רמה בינונית / ☒ רמה נמוכה
 גבוהה נמוכה

לשון הטקסט

- מהי רמת הלשון בטקסט?
- אפשר להעריך היבטים אלה:
- שימוש בלשון האופיינית לנושא הכתיבה
- ולסוג הטקסט
- גיוון באוצר המילים ודיוק בשימוש בו,
- מילים מורכבות מורפולוגית, מורכבות תחבירית
- תקינות מורפולוגית ותחבירית

בחירת המילים אינה מדויקת ואוצר המילים אינו מאוּן. לדוגמה: "והיה שלף" במקום
 "וירד שלף", "והלכתי לאמבולנס" במקום "ולקחתי אותי באמבולנס" או "ונסעתי
 באמבולנס", "זה הלך" במקום "זה עבר". המשפטים פשוטים וללא כל מורכבות
 מורפולוגית או תחבירית.

מאפייני כתיב, כתב וארגון על פני הדף

כתיב

☒ כתיב נכון או ☐ שגיאות כתיב רבות ☐ שגיאות כתיב
 נכון ברובו (בעיקר הומופוניות) רבות הפוגמות בקריאות

פירוט/הערות: שגיאות כתיב בהוספה ובהשמטה של אותות
 הקריאה, לדוגמה: "היתי" במקום "הייתי", "במלא" במקום
 "במלאה", "ה"מיס" במקום "מיס".

שימוש בסימני פיסוק

☐ פיסוק נכון ברובו ☒ פיסוק ☐ תומך בקריאה חלקי

פירוט/הערות: ישנה קוצר ראות המפלט הראשון ובסוף
 המפלט האחרון. חסרים סימני פיסוק נוספים.

כתב יד

☒ מובן וקריא ☐ מובן ברובו ☐ קשה עדיין
 לפענוח

ארגון הכתוב על פני הדף

☒ מאורגן היטב ☐ מאורגן ☐ עדיין אינו מאורגן

פירוט/הערות:

פירוט/הערות:

לסיכום

לקראת תוכנית עבודה: נקודות חוזק ונקודות לחיזוק

נקודות חוזק: שיתוף בחוויה אישית וכואבת שאירעה בגיל צעיר כל כך.
 נקודות לחיזוק: הרחבת הרציונות בטקסט, השלמת משפט לכדי רציון שלם והבהרת
 הקשר בין האירועים המסופרים. כמו כן, תיאור הרגשות והמחשבות של הדמויות בסיפור.

- היבטים שהיית רוצה להמשיך ולעודד בכתיבה של התלמיד/ה
- היבטים שהיית בוחרת לקדם בכתיבה של התלמיד/ה (יש להתמקד בשניים או שלושה היבטים ולבחון אותם גם בהתבוננות בטקסטים אחרים שכתב/ה התלמיד/ה)

לקראת שיחת משב

הייתי פותחת ואומרת לתלמידי שמצניין ומסקרן אותי מאוד לדעת יותר על מה שאירע
 בסיפור שהיא סיפרה. הייתי אומרת לה שאפשר להבין ממה שכתבה שהיא נכונה ממי
 הקומקום, אך לא ברור איך הדבר קרה ומה הרגשה. אזיצ לה לספר לי את הסיפור
 בצל-פה ולתאר לי בדיוק מה אירע שם כדי שאבין. הייתי שואלת אותה: לאן אימא של
 מלכה מיס? איך קרה שהיא הייתה ליד המקום שבו אימא מלכה את המיס? איך
 בדיוק היא נכונתה? לאן לקחו אותה באמבולנס? איך טיפלו בה? מה הכוונה במשפט
 והיא הייתה "במלא צבצים"? ומה "הלך בסוף"?
 לאחר מכן הייתי שואלת אותה אם היא יכולה לשער איך היא הרגישה בסיפור, ואיך אימא
 של הרגישה בסיפור. הייתי שואלת אותה אם תרצה לכתוב את הסיפור מחדש לאור מה
 שתספר לי.

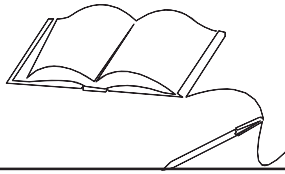
- דברים שהיית רוצה להגיד לתלמיד/ה או לשאול אותו/ה בעקבות קריאת הטקסט ועל סמך הגישה שלו/ה לכתיבה

נושא: 5

דבר שהייתי רוצה לשנות בסביבה שלי

חשבתי על דבר שמפריע לכם בסביבה שאתם חיים בה (בית הספר, הישוב שאתם מתגוררים בו, המדינה). חשבו מה הייתם רוצים לשנות בסביבה כי הוא מפריע לכם או לקרובים אליכם, משום שהוא לא הוגן, מסוכן, לא בטיחותי, לא בריאותי, או מפלה מישהו לרעה.

כתבו מהו הדבר שהייתם רוצים לשנות, תארו אותו, וכתבו במי הדבר פוגע ואיך. הסבירו מדוע אתם חושבים שצריך לשנות אותו, ותארו מה אתם מקליצים לעשות כדי לשנות את הדבר.

נושא 5: דבר שהייתי רוצה לשנות בסביבה שלי

דוגמה א':

איסון הנפת בחופי ישראלי
 קיימת בעיה של
 איסון הנפת בחופי
 ישראלי. התיכנה עדינה
 הסביבה מצאה כמה
 ספינות שהסלילו הים
 בציוק היום של נתם
 השטן ישראל ממצאת
 תיקינה על מקרה זה
 יאמר עוד ע"כ יוצאים
 מלאה אחרי מלה ערם
 עכבר. הנפת מוצאת
 בתיות שחיות מים
 חום, הם צפי ים
 שאת כסים הנפת.

הרבה אנשים מתנהגים
 לעקוב את הים,
 הוותיקים עוקבים איתם
 שקיות עקבות הים וכפפות
 הוותיקים מנסים לעקוב
 כמעט איתם כל הילד
 צד צונת הרחבה
 מסקיף, אפצות
 צדק עתידות הים מנסה
 את מי שצד עזב
 מחוץ ישראל על
 לפחות מאה מיליון
 שקל. הסוף

טקסט מוקלד ללא שגיאות כתיב

אסון הזפת בחופי ישראל

קיימת בעיה של

אסון הזפת בחופי

ישראל. החברה להגנת

הסביבה מצאה כמה

ספינות שהפליגו בים

בדיוק ביום של כתם

השמן. ישראל מבצעת

חקירה על מקרה זה

אבל עוד לא יודעים

במאה אחוז מה גרם

לזפת. הזפת פוגעת

בחיות שחיות בים

הרוב הם צבי ים

שמתכסים בזפת.

הרבה אנשים מתנדבים

לנקות את הים,

המתנדבים לוקחים איתם

שקיות לניקוי הים וכפפות

המתנדבים מנסים לנקות

כמעט את כל הזפת

עד עונת הרחצה

שבקיץ. לדעתי צריך לתבוע בבית משפט

את מי שגרם לזפת

בחופי ישראל על

לפחות מאה מיליון

שקל. הסוף

מחווון להערכת כתיבה בעלת מאפיינים מידעיים

(למשל בנושאים: חגים, איכות הסביבה, מים)

שם התלמיד/ה: תלמידת כיתה ד' נושא הכתיבה: איכות הסביבה - אסון הזפת בחופי ישראל תאריך: _____

התבוננות על הטקסט

התרשמות כללית

התרשמתי מקיאותו של הכותב בעצירת הזפת בחופי ישראל, ומיכולתו לכתוב בהירות ובשטף על נושא שהוא מלאכה כלפיו אכפתיות רבה. אהבתי במיוחד את ההמלצה שבסוף הטקסט - לתבוע את האשמים על "לפחות מאה מיליון שקל".

אפשר להעריך היבטים אלה בהתאם למשימה:

באיזו מידה הטקסט עורר עניין, סקרן, ריגש, הפתיע או הרשים אותך בתוכנו ובאופן כתיבתו?

האם יש דבר שבולט בטקסט ובאופן כתיבתו (למשל הרעיון, אורך הטקסט, מובנות הטקסט, היבט לשוני מיוחד)?

☒ מפותח היטב ☐ מפותח ☐ מפותח מעט ☐ מצומצם

תוכן

המידע בטקסט ברור ומקיף. ניכר שיש לכותב ידע נרחב על הנושא והוא בקיא בפרטי המקרה. הוא מציג את הבעיה, מרחיב ומסביר איך נוצרה, לאיילו ולקיס היא גרמה ומתאר מה נעשה כנדון ואם מציג את דעתו הנחרצת בעניין.

באיזו מידה תוכן הטקסט מפותח? אפשר להעריך היבטים אלה בהתאם למשימה:

הצגת מידע מובן ומתאים לנושא הכתיבה
פיתוח המידע באמצעות הכללה ופירוט, הסברים, תיאורים ודוגמאות התורמים לנושא

שילוב של פרשנות אישית או הצגת עמדת הכותב/ת ומעורבות/ה בנושא

הערה: אם הטקסט אינו עוסק בנושא הנדרש, יש לתעד זאת במחווון ולהעריך אותו לפי הקריטריונים במחווון.

☒ לכיד ☐ לכיד ברובו ☐ לכיד בחלקו ☐ לא לכיד

לכידות

הטקסט לכיד והרעיונות שבו מאורגנים ומקושרים זה לזה היטב. הלכידות מושגת בין היתר באמצעות מפנה של הכללה ופירוט, למשל ההכללה "הרבה אנשים מתנדבים לנקות את הים" ולאחריה הפירוט: "המתנדבים לוקחים איתם שקיות...". כמו כן, ישנו שימוש מתאים במילות הקישור "אבל".

באיזו מידה הטקסט לכיד?

אפשר להעריך היבטים אלה:

הרעיונות והמידע בטקסט קשורים זה לזה ומאורגנים ברצף הגיוני (למשל כרונולוגי, סיבתי)

השימוש באמצעי קישור יעיל ותורם ללכידות הטקסט (למשל מילות קישור, מאזכרים וציניי שיח)

☐ רמה גבוהה ☐ רמה בינונית/רמה בינונית/ ☐ רמה נמוכה
 גבוהה נמוכה

לשון הטקסט

השפה בטקסט אופיינית לכתביה המידעית, לרבות שימוש מדויק באוצר מילים המשתייך למשלב גבוה, כגון: "כמה ספינות שהפליאו", "מבצעת חקירה", "צבי היט שמתכסים בזפת", "מה גרם לזפת". ישנו שימוש נרחב בצירופי סמיכות: "אסון הזפת", "חופי ישראל", "כתם השמן", "ניקוי היט", "עונת הרחצה". כמו כן בולט השימוש בפסוקיות זיקה רבות, שבדרך כלל אופייניות לכתובים בולגרים יותר (ספינות שהפליאו היט, "פוצצת בחיות שחיות היט", "צבי יט שמתכסים בזפת").

- מהי רמת הלשון בטקסט? אפשר להעריך היבטים אלה: שימוש בלשון האופיינית לנושא הכתיבה ולסוג הטקסט
- גיוון באוצר המילים ודיוק בשימוש בו, מילים מורכבות מורפולוגית, מורכבות תחבירית
- תקינות מורפולוגית ותחבירית

מאפייני כתיב, כתב וארגון על פני הדף

כתיב

☒ כתיב נכון או ☐ שגיאות כתיב רבות (בעיקר הומופוניות) ☐ שגיאות כתיב רבות הפוגמות בקריאות

פירוט/הערות:

שימוש בסימני פיסוק

☒ פיסוק נכון ברובו ☐ פיסוק חלקי ☐ היעדר פיסוק או פיסוק שגוי

פירוט/הערות:

ארגון הכתוב על פני הדף

☒ מאורגן היטב ☐ מאורגן ☐ עדיין אינו מאורגן

פירוט/הערות: כתב היד מרווח ומכיל השוואות כתובות עליו או ארבע מילים.

כתב יד

☒ מובן וקריא ☐ מובן ברובו ☐ קשה עדיין לפענח

פירוט/הערות:

לסיכום

לקראת תוכנית עבודה: נקודות חוזק ונקודות לחיזוק

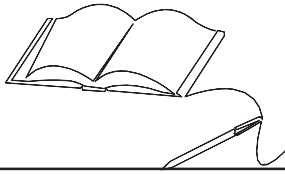
נקודות חוזק: היכולת לכתוב טקסט מפורט וצפוף מידע בצורה קולחת, ולהשתמש באוצר מילים מדויק ומגוון. רצוי לצודד את התלמיד להמשיך לכתוב, ולפתח עוד יותר את יכולותיו, וכן להמשיך ליהנות מכתבתו.

- היבטים שהיית רוצה להמשיך ולעודד בכתיבה של התלמיד/ה
- היבטים שהיית בוחרת לקדם בכתיבה של התלמיד/ה (יש להתמקד בשניים או שלושה היבטים ולבחון אותם גם בהתבוננות בטקסטים אחרים שכתב/ה התלמיד/ה)

לקראת שיחת משב

הייתי משמחת את התלמיד על הידע שהפגין בנושא ואל יכולתו הנהדרת לנסח בכתב את ידיעותיו ורציונותיו. הייתי אומרת לו שיש לו כישרון מיוחד בכתיבה, וכי כישרון כזה יכול להצניק לכותב כוח השפעה על אנשים אחרים.

- דברים שהיית רוצה להגיד לתלמיד/ה או לשאול אותו/ה בעקבות קריאת הטקסט ועל סמך הגישה שלו/ה לכתבה

נושא 5: דבר שהייתי רוצה לשנות בסביבה שלי

דוגמה ב':

פגישת בחירות במר

היי, קוראים לי עדי. ואני רוצה לומר איתכם על חיות.
 במר המספרות. שקונים קמח של ביתכם אולי במתקן
 שלכם עאמם מתקן כמו הבית שלי. פשוטם עמיהוא
 יקירי. ואנחנו את האם הורסים את האב, במיתקן
 בקריתת עדי, בליבונת ושאנחנו יוצרים עם ופי מרונקוס

ענף לי יעדי פתרון:

1. קמחוק מסמך מונית או מונית שמכר יעסני בארנבוס
 ששפ פכה נוסע ועם עכרון עמוד רכבי. מסוס.
2. אפסה עכשיתם מעפון אק רובים לעשית חוסם פגיאות
 עבית ספר. אלאק רוצה עאשר לעכרת עכיוע.

טקסט מוקלד ללא שגיאות כתיב

פגיעה בחיות הבר

היי, קוראים לי עדי. ואני רוצה לדבר איתכם על חיות הבר המסכנות. שבונים בתים על בתיהם אולי הבתים שלהם לא ממש בתים כמו הבתים שלנו. בשבילם טבע - הוא הבית. ואנחנו בני האדם הורסים את הטבע, בבניית בתים בכריתת עצים, בזיהומים שאנחנו יוצרים על ידי מכוניות לכל זה יש לי פתרון:

1. במקום לסוע במונית או במכונית שלכם תסעו באוטובוס שגם ככה נוסע ולא לגרום לעוד רכבים לסוע.
2. אפשר להשתמש בטלפון אם רוצים לעשות טופס בריאות לבית ספר. או אם רוצים לאשר ללכת לטיול.

מחווין להערכת כתיבה בעלת מאפיינים מידעיים

(למשל בנושאים: חגים, איכות הסביבה, מים)

שם התלמיד/ה: _____ תלמידת כיתה ד' _____ נושא הכתיבה: איכות הסביבה - פגיעה בחיות הבר תאריך: _____

התבוננות על הטקסט

התרשמות כללית

התרשמתי מן הידע הנרחב של הכותב בנושא איכות הסביבה. ניכר מכתובתו שהנושא חשוב לו. הדבק שבה פנה אל הקוראים בפתיחת הטקסט ("אני רוצה לדבר איתכם על חיות הבר המסכנות") מטאטא את רגשותיו ואת זיקתו לנושא.

☒ מפותח היטב ☐ מפותח ☐ מפותח מעט ☐ מצומצם

תוכן

תוכן הטקסט מפורט ואשיר. הכותב מציג את הפגיעה של פגיעה בחיות הבר, מפרט כמה סיבות לפגיעה, ולבסוף מציג שני פתרונות. צמדתו של הכותב משתקפת בבירור מתוך הטקסט: "חיות הבר המסכנות", "ואנחנו בני האדם הורסים את הטבע...". התלמיד מציג פתרונות אבל אינו מסביר במפורש כיצד הפתרונות האלה יצמצמו את הפגיעה בחיות הבר (למשל, כיצד השימוש בטלפון יכול לצמצם את הפגיעה בחיות הבר).

אפשר להעריך היבטים אלה בהתאם למשימה:

● באיזו מידה הטקסט עורר עניין, סקרן, ריגש, הפתיע או הרשים אותך בתוכנו ובאופן כתיבתו?

● האם יש דבר שבולט בטקסט ובאופן כתיבתו (למשל הרעיון, אורך הטקסט, מובנות הטקסט, היבט לשוני מיוחד)?

באיזו מידה תוכן הטקסט מפותח? אפשר להעריך היבטים אלה בהתאם למשימה:

● הצגת מידע מובן ומתאים לנושא הכתיבה

● פיתוח המידע באמצעות הכללה ופירוט, הסברים, תיאורים ודוגמאות התורמים לנושא

● שילוב של פרשנות אישית או הצגת עמדת הכותב/ת ומעורבות/ה בנושא

הערה: אם הטקסט אינו עוסק בנושא הנדרש, יש לתעד זאת במחווין ולהעריך אותו לפי הקריטריונים במחווין.

☐ לכיד ☒ לכיד ברובו ☐ לכיד בחלקו ☐ לא לכיד

לכידות

הטקסט לכיד ברובו. חלקו הראשון של הטקסט, שבו מציג הכותב את הפגיעה ואת האורמים לה, מאורגן בצורה הגיונית המובילת באמצעים לשוניים שונים, כגון פסוקיות זיקה ("חיות הבר המסכנות", "שבונים בתים על פתיהם") ומאזכרים ("הפיתים שלהם", "לכלב זה"). לעומת זאת, חלקו השני של הטקסט אינו קשור קשר הדוק לחלקו הראשון. בחלק זה הכותב מציג שני פתרונות, אבל הקשר של הפתרונות הללו לפגיעה בחיות הבר אינו מוסבר בבירור. הפתרון הראשון מתבסס על פגיעה ביהוש האוויר שהולכרה בסוף החלק הראשון, ולא ברור איך היא קשורה לפגיעה בחיות הבר. הפתרון השני מוצג בחלק זה (כריתת העצים ופגיעה ביהוש האוויר) גם הוא אינו ברור מספיק. קישור ברור יותר בין הפתרונות המוצגים בסוף הטקסט ובין הפגיעות שהוצגו קודם לכן היה מחלק את הלכידות.

באיזו מידה הטקסט לכיד?

אפשר להעריך היבטים אלה:

● הרעיונות והמידע בטקסט קשורים זה לזה ומאורגנים ברצף הגיוני (למשל כרונולוגי, סיבתי)

● השימוש באמצעי קישור יעיל ותורם ללכידות הטקסט (למשל מילות קישור, מאזכרים וציניי שיח)

☑ רמה גבוהה ☐ רמה בינונית/ ☐ רמה בינונית/ ☐ רמה נמוכה
גבוהה נמוכה

לשון הטקסט

קיים בטקסט שימוש במילים ובביטויים מדויקים המשלבים לשוני גבוה, למשל: "כריתת
עצים", "יוצרים", "על ידי", "לגרום". כמו כן, יש שימוש במבנים דקדוקיים מתקדמים,
כולל צירופי סמיכות בעלי שמות עצם מופשטים ("כריתת עצים", "בניית בתים"), כנוי
קניין חבור "ביתהם" ("בתיהם") ומשפטים ארוכים ומורכבים לסוגיהם (למשל
"אפשר להשתמש בטלפון אם רוצים לעשות טופס בריאות לבית ספר. או אם רוצים לאשר
ללכת לטיול"). בולט במיוחד השימוש בפסוקיות זיקה רבות, שדרך כלל מאפיין את
כתיבה בעליל מבוזרים יותר ("חיות הפר המסכנות שבנים בתים על ביתהם",
"בניהומים שאנחנו יוצרים על ידי מכונות", "תסעו באוטובוס שם ככה נוסע"). המשפט
שפותח את הטקסט ("היי, קוראים לי עדי...") מתאים יותר כפנייה לקהל שומעים
ופחות לכתיבה המידעית. עם זאת, השימוש בשפה אישית ובלתי אמצית באור ראשון
("אני רוצה") ובאור שני ("לדבר איתכם..."), וכן המשלבים הדיבור ("אוטובוס שם ככה
נוסע"), הולמים כתיבה שינונית-טיוטת. אף על פי שהסגנון הזה מקובל פחות
בכתיבה המידעית, הוא יכול להעניק עוצמה לדברי הכותב. כמנה מקומות בטקסט
השפה אינה מדויקת לחלוטין, למשל "זיהומים" (במקום "זיהום") או "לעשות תופס
בריאות לבית ספר".

- מהי רמת הלשון בטקסט?
- אפשר להעריך היבטים אלה:
- שימוש בלשון האופיינית לנושא הכתיבה ולסוג הטקסט
- גיוון באוצר המילים ודיוק בשימוש בו,
- מילים מורכבות מורפולוגית, מורכבות תחבירית
- תקינות מורפולוגית ותחבירית

מאפייני כתיב, כתב וארגון על פני הדף

כתיב

- ☑ כתיב נכון או ☐ שגיאות כתיב רבות ☐ שגיאות כתיב רבות הפוגמות בקריאות
- נכון ברובו (בעיקר הומופוניות) שאינן פוגמות בקריאות

פירוט/הערות:

שימוש בסימני פיסוק

- ☐ פיסוק נכון ברובו ☑ פיסוק ☐ היעדר פיסוק
- תומך בקריאה חלקי או פיסוק שגוי

פירוט/הערות: כמנה מקומות בטקסט מסומנות נקודה
במקום שבו באמצע המשפט, למשל: "היי, קוראים לי
עדי. ואני רוצה לדבר איתכם על חיות הפר המסכנות.
שבנים בתים...".

כתב יד

- ☑ מובן וקריא ☐ מובן ברובו ☐ קשה עדיין לפענח

פירוט/הערות:

ארגון הכתוב על פני הדף

- ☑ מאורגן היטב ☐ מאורגן ☐ עדיין אינו מאורגן

פירוט/הערות:

לסיכום

לקראת תוכנית עבודה: נקודות חוזק ונקודות לחיזוק

נקודות חוזק: הטקסט מציג על יכולות כתיבה טובות מאוד של התלמיד. כדאי לעודד
אותו להמשיך לכתוב על נושאים מעסיקים אותו ומעניינים אותו, ולשבח אותו על
האופן המסביר שבו הביע את דעתו ואת זיקתו לנושא שכתב עליו.

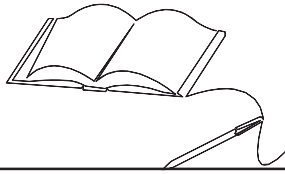
נקודות לחיזוק: הייתי מבהירה לתלמיד את הצורך בקשירת הפתרונות לבעיות כדי
ליצור לכידות מיטבית. אפשר להפנות את תשומת ליבו של התלמיד למיקומה ההולמ של
נקודה בסוף משפט.

- היבטים שהיית רוצה להמשיך ולעודד בכתיבה של התלמיד/ה
- היבטים שהיית בוחרת לקדם בכתיבה של התלמיד/ה (יש להתמקד בשניים או שלושה היבטים ולבחון אותם גם בהתבוננות בטקסטים אחרים שכתב/ה התלמיד/ה)

דברים שהיית רוצה להגיד לתלמיד/ה או לשאול אותו/ה בעקבות קריאת הטקסט ועל סמך הגישה שלו/ה לכתיבה

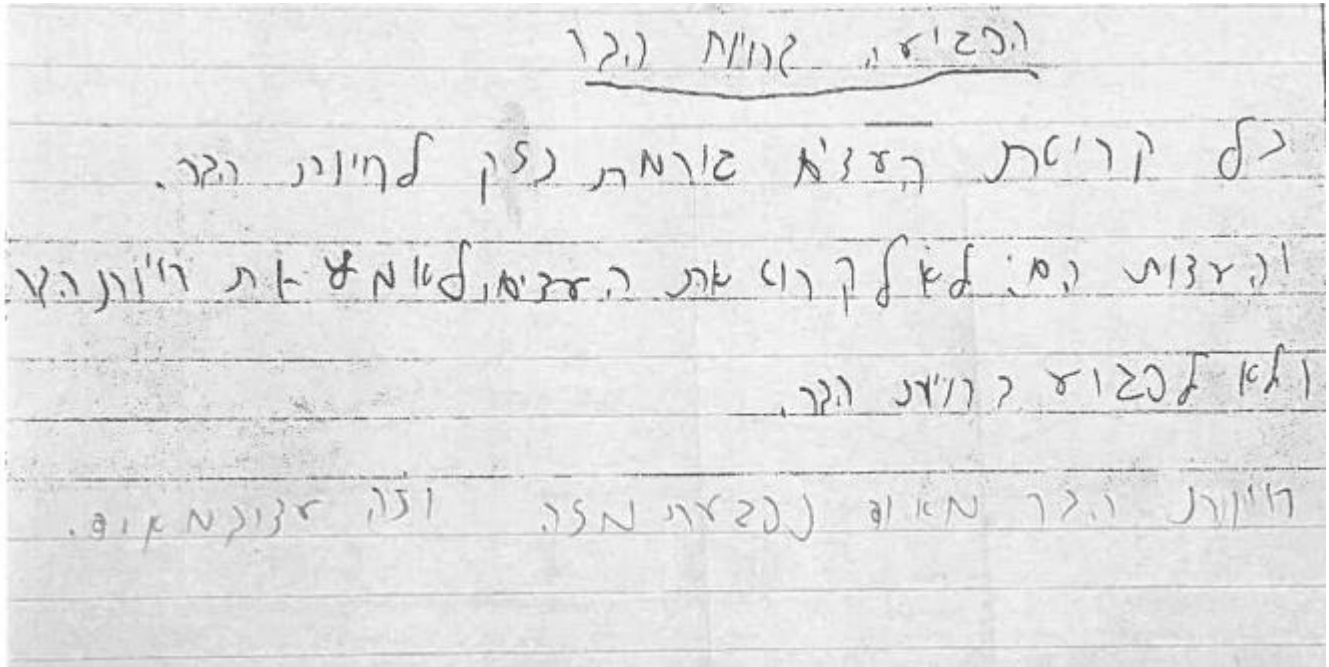
לקראת שיחת משוב

הייתי משבחת את התלמיד על הטקסט המצוין שכתב, על הידע שהפגין בנושא, ועל האכסתינות שלו. הייתי מבקשת ממנו הסבר לשני הפתרונות שנתן, ושאלת איך הם מתקשרים לבציה.

נושא 5: דבר שהייתי רוצה לשנות בסביבה שלי

דוגמה ג':

טקסט מוקלד ללא שגיאות כתיב

הפגיעה בחיות הבר

כל כריתת העצים גורמת נזק לחיות הבר.

והעצות הם: לא לכרות את העצים, לאמץ את חיות הבר.

ולא לפגוע בחיות הבר.

חיות הבר מאוד נפגעת מזה וזה עצוב מאוד.

מחווון להערכת כתיבה בעלת מאפיינים מידעיים

(למשל בנושאים: חגים, איכות הסביבה, מים)

שם התלמיד/ה: תלמידת כיתה ד' נושא הכתיבה: איכות הסביבה - הפגיעה בחיות הבר תאריך: _____

התבוננות על הטקסט

התרשמות כללית

התרשמתי שהכותב חרד לגורלן של חיות הבר ושהוא מתקומם על הנזק שנגרם להן.

הטקסט קצר ואינו מפורט דיו.

אני תוהה אם הטקסט אכן משקף היטב את יכולת הכתיבה של התלמיד או שמא תוכנו

המצומצם של הטקסט נובע מסיבה אחרת. ייתכן שכאשר יכתוב על נושא שמעניין אותו,

או על נושא שיש לו ידע בו, הוא יפיק טקסט מפותח יותר.

☐ מפותח היטב ☐ מפותח ☐ מפותח מעט ☒ מצומצם

תוכן

הטקסט כולל את הצגת הבעיה, כמה פתרונות אפשריים ומשפט סיום שמדגיש את

חשיבותה ומבטא צמדה כלפיה ("זה צובא אוד"). עם זאת, כל אחד מן המרכיבים

האלף מצומצם מאוד.

אפשר להעריך היבטים אלה בהתאם למשימה:

● באיזו מידה הטקסט עורר עניין, סקרן, ריגש, הפתיע או הרשים אותך בתוכנו ובאופן כתיבתו?

● האם יש דבר שבולט בטקסט ובאופן כתיבתו (למשל הרעיון, אורך הטקסט, מובנות הטקסט, היבט לשוני מיוחד)?

באיזו מידה תוכן הטקסט מפותח? אפשר להעריך היבטים אלה בהתאם למשימה:

● הצגת מידע מובן ומתאים לנושא הכתיבה

● פיתוח המידע באמצעות הכללה ופירוט, הסברים, תיאורים ודוגמאות התורמים לנושא

● שילוב של פרשנות אישית או הצגת עמדת הכותב/ת ומעורבותו/ה בנושא

הערה: אם הטקסט אינו עוסק בנושא הנדרש, יש לתעד זאת במחווון ולהעריך אותו לפי הקריטריונים במחווון.

☐ לכיד ☐ לכיד ברובו ☒ לכיד בחלקו ☐ לא לכיד

לכידות

הטקסט כתוב כתשובה לשאלה, בנוי משפטים בלבד ואין משפט פתיחה שמציג

את הנושא. המשפטים צוסקים באותו הנושא אולם הקשר הרציונלי בין המשפטים אינו

ברור.

באיזו מידה הטקסט לכיד? אפשר להעריך היבטים אלה:

● הרעיונות והמידע בטקסט קשורים זה לזה ומאורגנים ברצף הגיוני (למשל כרונולוגי, סיבתי)

● השימוש באמצעי קישור יעיל ותורם ללכידות הטקסט (למשל מילות קישור, מאזכרים וצייני שיח)

☐ רמה גבוהה ☒ רמה בינונית/ ☐ רמה בינונית/ ☐ רמה נמוכה
גבוהה נמוכה

לשון הטקסט

קייט הטקסט שימוש באוצר מילים מדויק ומתאים, *למשל "חיות הבר", "קריטת"*
(כריתת) *"הצצים", "אורמת נלק", "נפצצות", "עצות". פתיחת הטקסט - "כל קריטת"*
(כריתת) *"הצצים..." - מתאימה פחות לטקסט כתוב.*

- מהי רמת הלשון בטקסט?
אפשר להעריך היבטים אלה:
- שימוש בלשון האופיינית לנושא הכתיבה ולסוג הטקסט
- גיוון באוצר המילים ודיוק בשימוש בו,
- מילים מורכבות מורפולוגית, מורכבות תחבירית
- תקינות מורפולוגית ותחבירית

מאפייני כתיב, כתב וארגון על פני הדף

כתיב

☒ כתיב נכון או ☐ שגיאות כתיב רבות ☐ שגיאות כתיב
נכון ברובו (בעיקר הומופוניות) רבות הפוגמות
שאינן פוגמות בקריאות בקריאות
פירוט/הערות: *הכתיב תקין למצט המילה "קריטת" (כריתת).*

שימוש בסימני פיסוק

☒ פיסוק נכון ברובו ☐ פיסוק
תומך בקריאה חלקי
או פיסוק שגוי

פירוט/הערות:

כתב יד

☒ מובן וקריא ☐ מובן ברובו ☐ קשה עדיין
לפענוח

פירוט/הערות:

ארגון הכתוב על פני הדף

☒ מאורגן היטב ☐ מאורגן ☐ עדיין אינו מאורגן
פירוט/הערות:

לסיכום

לקראת תוכנית עבודה: נקודות חוזק ונקודות לחיזוק

נקודות חוזק: אפשר לציין לטובה את השימוש באוצר מילים מתאים ומדויק.
נקודות לחיזוק: הרחבת הרציונות. הטקסט באמצעות הסברים ודוגמאות והבהרת הקשר
בין העציה להצאות.

- היבטים שהיית רוצה להמשיך ולעודד בכתיבה של התלמיד/ה
- היבטים שהיית בוחרת לקדם בכתיבה של התלמיד/ה (יש להתמקד בשניים או שלושה היבטים ולבחון אותם גם בהתבוננות בטקסטים אחרים שכתב/ה התלמיד/ה)

לקראת שיחת משוב

*הייתי רוצה לשאול את התלמיד איך הייתה עבורו משימת הכתיבה ואיך הוא מרגיש לגבי
הטקסט שכתב: האם הוא נהנה מן הכתיבה וחס סיפוק מן הטקסט שכתב (בהחלט ייתכן)
או שאולי לא היה לו חשק לכתוב ולכן לא השקיע בכתיבה? אם לא נהנה מן הכתיבה -
מדוע לא? אילו טקסטים הוא אהב לכתוב או היה רוצה לכתוב? הייתי אומרת לו
שהרגשתי שיש לו מה לומר בנושא הפעילה בחיות הבר אך הוא כתב פנצ'ר. הייתי
מדגישה בפניו שהייתי שמחה מאוד להמשיך לשמוע את רציונותו ואם מנסה לפתח פסיחה
איתו את הרציונות שהציג בטקסט.*

- דברים שהיית רוצה להגיד לתלמיד/ה או לשאול אותו/ה בעקבות קריאת הטקסט ועל סמך הגישה שלו/ה לכתיבה

נושא 6:

משתפים בחוויות מקריאת ספר

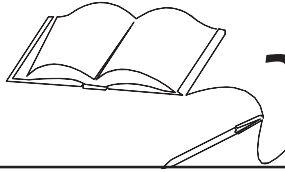
כתבו על ספר שקראתם, שמצא חן בעיניכם ושתרצו לשתף ילדים אחרים בחווית הקריאה שלכם.

כתבו על מה מסופר בספר ומה מצא חן בעיניכם.

תוכלו לכתוב על מה שאהבתם במיוחד בספר, על דמויות שאהבתם, וגם מה היה

מרתק, מצחיק, מפתיע או עצוב בספר.

תוכלו גם לכתוב על מה שפחות אהבתם בספר.

נושא 6: משתפים בחוויות מקריאת ספר

דוגמה א':

שם הספר: דודי ואודי בעקבות האבודים
 פעם אחת היו משפחה תימנית שעלו לא"י
 והיה להם ספרי קודש ואמרו להם להשאיר את
 זה במזכירות וללכת לאוהל שלהם ואז הבת
 שלהם לא הרגישה טוב ולקחו אותה לבית חולים
 ואז הם הלכו לבקר אותה ואמרו שהיא נפטרה
 ואז הם חזרו הביתה עצובים על בתם
 שנפטרה ובאמת בתם לא נפטרה סתם
 שקרו עליהם אנשים אימצו אותה ואז הם
 נזכרו בספרי קודש ואז הם ניסו לחפש אותם
 ומצאו ואז מיד אחרי שמצאו הם מצאו גם
 את בתם שאבדה בה.
 מה מצא חן בעיני בסיפור?
 ה' עזר להם למצוא גם את בתם שאבדה

טקסט מוקלד ללא שגיאות כתיב

שם הספר: דודי ואודי בעקבות האבודים
 פעם אחת היו משפחה תימנית שעלו לא"י
 והיה להם ספרי קודש ואמרו להם להשאיר את
 זה במזכירות וללכת לאוהל שלהם ואז הבת
 שלהם לא הרגישה טוב ולקחו אותה לבית חולים
 ואז הם הלכו לבקר אותה ואמרו שהיא נפטרה
 ואז הם חזרו הביתה עצובים על בתם
 שנפטרה ובאמת בתם לא נפטרה סתם
 שקרו עליהם אנשים אימצו אותה ואז הם
 נזכרו בספרי קודש ואז הם ניסו לחפש אותם
 ומצאו ואז מיד אחרי שמצאו הם מצאו גם
 את בתם שאבדה בה.
 מה מצא חן בעיני בסיפור?
 ה' עזר להם למצוא גם את בתם שאבדה

מחווה להערכת כתיבה בעלת מאפיינים מידעיים

(למשל בנושאים: חגים, איכות הסביבה, מים)

משתתפים בחוויות מקריאת ספר -

שם התלמיד/ה: _____ תלמידת כיתה ד' _____ נושא הכתיבה: "דודי ואודי בעקבות האבודים" תאריך: _____

התבוננות על הטקסט

התרשמות כללית

הטקסט מוצר צניין בשל תוכנו של הסיפור הקשור למציאות שהתרחשה לפני
שנים. מרגשת פרשנותה של הכותבת לקשר בין ההשתדלות למצוא את ספרי הקודש לבין
מציאות הבת האבודה.

אפשר להעריך היבטים אלה בהתאם
למשימה:

באיזו מידה הטקסט עורר עניין, סקרן,
ריגוש, הפתיע או הרשים אותך בתוכנו
ובאופן כתיבתו?

האם יש דבר שבולט בטקסט ובאופן
כתיבתו (למשל הרעיון, אורך הטקסט,
מובנות הטקסט, היבט לשוני מיוחד)?

☐ מפותח היטב ☐ מפותח ☒ מפותח מעט ☐ מצומצם

תוכן

אירוצי הסיפור מתוארים באופן המובן לקורא. הכותבת מתארת את פעולות הדמויות
בעלייה ומתייחסת בקצרה לרעיונותיה של בני המשפחה ("חגרי הבית הצובים"). לא
ברור מיהן הדמויות האחרות בסיפור, אלה שהורו לבני המשפחה מה לעשות וביטול להם
את ההשקפה המרה. את יחסה השלילי של הכותבת לדמויות אלו אפשר להבין מהמסמך
שנתן שקרו עליהם. המסמך מסמך את השתדלות בעלייה: "הם מצאו גם את
ביתם שאבדה, ב"ה" - מבטא את הנ"מ האישית של הכותבת ומציד שרלווה
שנמצאה הבת האבודה.
ציקר הטקסט עוסק בהצגת אירוצי הסיפור ולא בתיאור חוויית הקריאה של הכותבת.
רק החלק האחרון בטקסט מציג את התרשמותה האישית מהסיפור ואת מה שמצא חן
בעיניה.

באיזו מידה תוכן הטקסט מפותח?
אפשר להעריך היבטים אלה בהתאם
למשימה:

תיאור השתלשלות האירועים באופן המובן
לקורא שאינו מכיר את הסיפור

העשרת הסיפור באמצעות תיאורים,
פעולות של הדמויות, מחשבות, מניעים
ורגשות שלהן

שילוב של פרשנות אישית או הצגת עמדת
הכותבת/ת ומעורבות/ה בנושא

הערה: אם הטקסט אינו עוסק בנושא הנדרש, יש לתעד זאת במחווה ולהעריך אותו לפי הקריטריונים במחווה.

☐ לכיד ☐ לכיד ברובו ☒ לכיד בחלקו ☐ לא לכיד

לכידות

ציקר של הטקסט הוא תיאור השתדלות האירוצים בסיפור לצייר כרונולוגי, וחלקו
האחרון הוא התרשמותה של הכותבת מן הסיפור. יש שימוש חוזר ונשנה באמצעי קישור
המביצים רצף כרונולוגי: "ו' החיבור, "ואז". אמצעי קישור אלה אינם יציבים במקומות
שבהם יש לציין קשר סיבתי בין אירוצים, למשל: הבת לא הרגישה טוב ולכן לקחו אותה
לבית החולים, אז: הם חגרו הבית הצובים כי בתם נפטרה. גם בין משפטים אלה חסרה
מילה קישור לציין קשר סיבתי: "סתם שקרו עליהם (להם) אנשים מצאו אותה". יש
שימוש באמצעים הצורניים ללכידות, למשל: "אותה", "ביתם"; גם זאת, ציון
דמויות שאינן בני המשפחה באמצעות המאכל "הם", וכן המסמך: "סתם שקרו
עליהם", מתארים את הקורא בשאלה למי הכוונה. בשלושת המשפטים האחרונים של
תיאור הסיפור חסרים מאגרים: "הם ניסו לחפש אותם ומצאו" - את מי מצאו? וכן:
"מיד אחרי שמצאו הם מצאו גם את ביתם" - אחרי שמצאו את מה?

באיזו מידה הטקסט לכיד?

אפשר להעריך היבטים אלה:

הרעיונות והמידע בטקסט קשורים זה
לזה ומאורגנים ברצף הגיוני (למשל
כרונולוגי, סיבתי)

השימוש באמצעי קישור יעיל ותורם
ללכידות הטקסט (למשל מילות קישור,
מאזכרים וציניי שיה)

☐ רמה גבוהה ☐ רמה בינונית/ ☒ רמה בינונית/ ☐ רמה נמוכה
 גבוהה נמוכה

לשון הטקסט

יש שימוש באוצר מילים המתאים לתיאור המסופר, לדוגמה: פעם אחת, ספרי קודש,
נפטרה, אבדה. רוב הטקסט כתוב בלשון שמתאימה ברובה ללשון דבורה יותר מאשר
ללשון כתובה, למשל: המאמר "את זה" במקום "אותם" (את ספרי הקודש), השימוש
החוזר במילים "ואז", במשפט "סתם שקרו עליהם" – השימוש במילה "סתם" וכן במילה
"עליהם" במקום "להם". יש שימוש חוזר בנטיית הפועל "מצא".
נוסף על כך יש טעויות דקדוקיות בנטיית המילה "היה": "פעם אחת היו משפחה"
במקום: פעם אחת הייתה משפחה, וכן "והיה להם ספרי קודש" במקום: והיו לה ספרי
קודש.
 המשפט האחרון בטקסט אומנם מתחיל באות היחס 'אק' אבל מורכב מתחבירית
 ומילה מילות קישור המתאימות למשפט.

- מהי רמת הלשון בטקסט?
אפשר להעריך היבטים אלה:
- שימוש בלשון האופיינית לנושא הכתיבה ולסוג הטקסט
- גיוון באוצר המילים ודיוק בשימוש בו, מילים מורכבות מורפולוגית, מורכבות תחבירית
- תקינות מורפולוגית ותחבירית

מאפייני כתיב, כתב וארגון על פני הדף

כתיב

☒ כתיב נכון או ☐ שגיאות כתיב רבות ☐ שגיאות כתיב
 נכון ברובו (בעיקר הומופוניות) רבות הפוגמות
 שאינן פוגמות בקריאות בקריאות

פירוט/הערות: הטקסט כתוב בללא שגיאות כתיב.

שימוש בסימני פיסוק

☐ פיסוק נכון ברובו ☐ פיסוק ☒ היעדר פיסוק
 תומך בקריאה חלקי או פיסוק שגוי

פירוט/הערות: אין שימוש בנקודה בסופי משפטים למצט
נקודה אחת. ישנו שימוש בסימן הפיסוק "סימן אלה"
במקום המתאים.

ארגון הכתוב על פני הדף

☒ מאורגן היטב ☐ מאורגן ☐ עדיין אינו מאורגן

פירוט/הערות: הטקסט מאורגן היטב: בחלק האחרון המבטא
את התרשמות הכותבת היא מתחילה בשורה חדשה, ואף עונה על
השאלה בשורה חדשה.

כתב יד

☒ מובן וקריא ☐ מובן ברובו ☐ קשה עדיין
 לפענוח

פירוט/הערות:

לסיכום

לקראת תוכנית עבודה: נקודות חוזק ונקודות לחיזוק

נקודות חוזק: היכולת לכתוב בטקסט השתלשלות אירועים של סיפור.
נקודות לחיזוק: כתיבת חוויות ורשמים מקריאת הסיפור, למשל: מה רגש בסיפור, מה
הפתיח או סקרה, מה הצביע, לאילו דמות הכותבת התחברה ומדוע?
סיפור הליכודות בטקסט באמצעות חלופות לשימוש החוזר במילה "ואז" ו-"היפור,
למשל באמצעות מילות קישור המתאימות לביטוי קשרים שאינם כרוניים אלא
סיבתיים, שימוש בשמות עצם במקום בכינויי אף. כמו כן, פיסוק נכון של משפטים
באמצעות שימוש בנקודות.

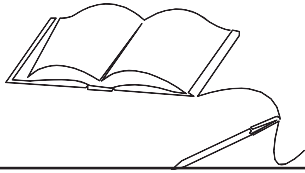
- היבטים שהיית רוצה להמשיך ולעודד בכתיבה של התלמיד/ה
- היבטים שהיית בוחרת לקדם בכתיבה של התלמיד/ה (יש להתמקד בשניים או שלושה היבטים ולבחון אותם גם בהתבוננות בטקסטים אחרים שכתב/ה התלמיד/ה)

לקראת שיחת משוב

דברים שהיית רוצה להגיד לתלמיד/ה
או לשאל אות/ה בעקבות קריאת
הטקסט וצ'ל סמך הכישה שלו/ה
לכתיבה

הייתי אומרת לתלמידה שהצלחתי לשחזר את הסיפור בצורה בהירה. הייתי אומרת לה
שניכר כי היא התחברה לסיפור והגדהתה עם החוויות שצברו על המשפחה, וכינהניתי
מכך שמצאה קשר בין חיפוש ספרי הקודש לבין מציאת הבת. הייתי מתעניינת ושאלת
אותה אם היא מכירה סיפורים כאלה מהמציאות או רק מתוך ספריים שקראה.
הייתי קוראת איתה את מטלת הכתיבה כדי להראות לה שהדגש במטלה הוא על תיאור
חוויות הקריאה. הייתי מכוונת אותה באמצעות שאלות כגון: מה היה מרגש או מסקרן?
מה היה מפתיע? מה הרגיש כפי החוויות שהמשפחה עברה? לאיזה דמות התחברה
במיוחד?

כמו כן, הייתי מבקשת מהתלמידה לקרוא את הטקסט שכתבה בקריאה קולית ולנסות
להבחין איזו מילה חזרה על עצמה, ולחשוב איך הדבר נשמע באוזניה. יחד עם התלמידה
הייתי מנסה להחליף את המילה "ואז" במילות קישור מתאימות. הייתי גם מתעניינת
ושאלת מיהן הדמויות שאמרו לבני המשפחה מה לעשות עם ספרי הקודש, ומי הם אלה
שסיקרו לבני המשפחה.
לאחר מכן הייתי מבקשת ממנה לקרוא שוב את הטקסט, ובסוף כל משפט לסמן נקודה.

נושא 6: משתפים בחוויות מקריאת ספר

דוגמה ב':

הספר ביצת הזהב אשר בו מסופר על
ילד בן 11 בערך וילדה בת 17 וחצי שלא היו להם
אבא ואמא לאבא היה מפעל ולפני שנפטר הביא
לבת שלו שהייתה בת 10 מפה שבה כתובה המצאה גאונית
והיה צריך למצוא את החלק הרביעי ורק הבת הגדולה
ידעה מזה בסוף הכול היה נפלא והבן הקטן והבת
הלכו לגור בבית מרובע והסוף היה טוב.
מצא חן בעיני ש: הילד מצא במזוודה את החלק הרביעי
תפור בתוך הכיס. מרתק: לדעתי מה היה בסוף.
מצחיק: שנסע לארץ שבו היה גר שהיה קטן כדי
לחפש את החלק. מפתיע: שזה היה בסוף במזוודה.
עצוב: שלא ידע שאסור לו לגלות את זה למנהל.

טקסט מוקלד ללא שגיאות כתיב

הספר ביצת הזהב אשר בו מסופר על
ילד בן 11 בערך וילדה בת 17 וחצי שלא היו להם
אבא ואמא לאבא היה מפעל ולפני שנפטר הביא
לבת שלו שהייתה בת 10 מפה שבה כתובה המצאה גאונית
והיה צריך למצוא את החלק הרביעי ורק הבת הגדולה
ידעה מזה בסוף הכול היה נפלא והבן הקטן והבת
הלכו לגור בבית מרובע והסוף היה טוב.
מצא חן בעיני ש: הילד מצא במזוודה את החלק הרביעי
תפור בתוך הכיס. מרתק: לדעתי מה היה בסוף.
מצחיק: שנסע לארץ שבו היה גר שהיה קטן כדי
לחפש את החלק. מפתיע: שזה היה בסוף במזוודה.
עצוב: שלא ידע שאסור לו לגלות את זה למנהל.

מחווון להערכת כתיבה בעלת מאפיינים מידעיים

(למשל בנושאים: חגים, איכות הסביבה, מים)

משתפים בחוויות מקריאת ספר -

שם התלמיד/ה: תלמידת ביתה ד' נושא הכתיבה: "ביצת הנהג" תאריך: _____

התבוננות על הטקסט

התרשמות כללית

אפשר להעריך היבטים אלה בהתאם לחשימה:

- באיזו מידה הטקסט עורר עניין, סקרן, ריגש, הפתיע או הרשים אותך בתוכנו ובאופן כתיבתו?
- האם יש דבר שבולט בטקסט ובאופן כתיבתו (למשל הרעיון, אורך הטקסט, מובנות הטקסט, היבט לשוני מיוחד)?

באיזו מידה תוכן הטקסט מפותח? אפשר להעריך היבטים אלה בהתאם לחשימה:

- תיאור השתלשלות האירועים באופן המובן לקורא שאינו מכיר את הסיפור
- העשרת הסיפור באמצעות תיאורים, פעולות של הדמויות, מחשבות, מניעים ורגשות שלהן
- שילוב של פרשנות אישית או הצגת עמדת הכותב/ת ומעורבותו/ה בנושא

☐ מפותח היטב ☐ מפותח ☒ מפותח מעט ☐ מצומצם

תוכן

הכותבת תיארה את הרקע להתרחשות הסיפור: פטירת האב והאם וכן המפנה היקרה שנתנה בידי המת. עם זאת, ישנם פגמים בתיאור עלילת הסיפור, וקשה להבין את השתלשלות האירועים בסיפור רק על סמך דברי הכותבת. לשם: מהי ההמצאה האנושית? מה ידעה המת? מדוע הלכו לארבע בבת מרובע? מהו המנהל? גם סופו של הסיפור אינו ברור דיו לקורא: "היה צריך למצוא את החלק הרביעי" - החלק של מה? ומדוע סוף הסיפור "נפלא" בעיני הכותבת?

הכותבת משתפת את הקורא במחשבותיה על הדמויות ועל האירועים בסיפור ומתארת מה הצחיק אותה, העציב אותה ומצא חן בעיניה, מתוך דבריה על מה שהעציב אותה ("שלא ידע שאסור לא ללכת את זה למנהל") לא ברור באיזה מנהל מדובר והיא אינה מפרטת מדוע היה אסור ללכת לא.

הערה: אם הטקסט אינו עוסק בנושא הנדרש, יש לתעד זאת במחווון ולהעריך אותו לפי הקריטריונים במחווון.

☐ לכיד ☒ לכיד ברובו ☐ לכיד בחלקו ☐ לא לכיד

לכידות

הטקסט מארגן בסני' חלקים: בחלקו הראשון הכותבת מתארת בקצרה את אירועי הסיפור, ובחלקו השני היא מתארת את רשמיה.

בחלק הראשון, המתאר את אירועי הסיפור, מארגן ברצף הגיוני, ויש בו שימוש במאזכרים התורמים ללכידות ("בו מסופר... להם... שבה כתובה"). הקישורים בין המשפטים בחלק זה מבוססת בעיקר על קשר של הוספה באמצעות ו' החיבור ("ולפני... והיה... ורק... והסוף...").

בחלק השני של הטקסט לכיד פחות, משום שהוא מוצג כרשימה. הכותבת מציינת מה היא מרשימה בלפי הספר ("מצחיק... מרתק... מפתיע... עוצם...") ומצרפת משפט המסביר את תחושותיה. המשפטים מופיעים במנותק זה מזה, ללא קישורים המסייעים ללכידות.

באיזו מידה הטקסט לכיד?

אפשר להעריך היבטים אלה:

- הרעיונות והמידע בטקסט קשורים זה לזה ומאורגנים ברצף הגיוני (למשל כרונולוגי, סיבתי)
- השימוש באמצעי קישור יעיל ותורם ללכידות הטקסט (למשל מילות קישור, מאזכרים וצייני שיח)

☐ רמה גבוהה ☒ רמה בינונית / ☐ רמה בינונית / ☐ רמה נמוכה
גבוהה נמוכה

לשון הטקסט

אוצר המילים מדויק וצפוף (מילים כאלו "המצאה דאנ"ת", "נפלא", "מרתק").
המשפטים מורכבים מהחנה תחבירית, ויש שימוש בפסוקיות ליקה רבות ("לא היו
להם אבא ואמא", "שהייתה בת 10", "שבה כתובה", "שבו היה דר").
ישנה טעות דקדוקית אחת: "נסע לארץ שבו (שבה) היה דר".

מהי רמת הלשון בטקסט?

אפשר להעריך היבטים אלה:

- שימוש בלשון האופיינית לנושא הכתיבה ולסוג הטקסט
- גיוון באוצר המילים ודיוק בשימוש בו,
- מילים מורכבות מורפולוגית, מורכבות תחבירית
- תקינות מורפולוגית ותחבירית

מאפייני כתיב, כתב וארגון על פני הדף

כתיב

☒ כתיב נכון או ☐ שגיאות כתיב רבות ☐ שגיאות כתיב
נכון ברובו (בעיקר הומופוניות) רבות הפוגמות בקריאות

פירוט/הערות:

שימוש בסימני פיסוק

☐ פיסוק נכון ברובו ☒ פיסוק תומך בקריאה חלקי

פירוט/הערות: יש שימוש חלקי בקדוה בסופי משפטים,

והשימוש בקדוהיים - אינו תקין.

ארגון הכתוב על פני הדף

☒ מאורגן היטב ☐ מאורגן ☐ עדיין אינו מאורגן

פירוט/הערות:

כתב יד

☒ מובן וקריא ☐ מובן ברובו ☐ קשה עדיין לפענח

פירוט/הערות:

לסיכום

לקראת תוכנית עבודה: נקודות חוזק ונקודות לחיזוק

נקודות חוזק: כתיבת משפטים מורכבים וברורים. הבאת מחשבות ורעיונות לגבי

ההתרחשויות בסיפור.

נקודות לחיזוק: פיתוח תוכן. מסירת תוכן הסיפור בק שיומן לקורא.

היבטים שהיית רוצה להמשיך ולעבוד
בכתיבה של התלמיד/ה

היבטים שהיית פוחדת לקדם בכתיבה
של התלמיד/ה (יש להתמקד בשניים או
שלושה היבטים ולבחון אותם עם
ההתבוננות בטקסטים אחרים שכתבה
התלמיד/ה)

לקראת שיחת משב

מתחילת השיחה הייתי משבחת את הכותבת על הדישה החיובית שלה ("בסוף הכל היה

נפלא... בסוף היה טוב"). מהמשק השיחה הייתי מתעניינת בחלקים שאינם מובנים לי

ולקרא שאינו מכיר את הסיפור כמו: מהי ההמצאה הדאנ"ת? מדוע הלכו לאור קבית

מרבצ? מהו סוף הסיפור ומדוע הוא "נפלא" בעיני הכותבת? מהו המנהל והאם הוא

הציח לעצמו את ההמצאה הדאנ"ת? מה הקשר בין שם הספר "ביצת הזהב" לתוכן?

לאחר הבירור, הייתי מקשת מהכותבת לעצמות את הטקסט ולהשלים את הפרטים

החסרים.

בסוף הייתי מקשת מהכותבת לקרוא שוב את הטקסט שלה, לסמן נקודות בסופי

משפטים, וכן לבדוק אילו מילים קישרו מתאימות אפשר לעל הטקסט.

דברים שהיית רוצה להגיד לתלמיד/ה
או לשאל אותה/ה בעקבות קריאת
הטקסט ועל סמך הדישה שלה/ה
לכתיבה

כל הזכויות שמורות למדינת ישראל, משרד החינוך, ראמ"ה. השימוש במסמך זה, לרבות הפריטים שבו, מוגבל למטרות לימוד אישיות בלבד או להוראה ולבחינה על ידי מוסד חינוך בלבד, לפי הרשאה מפורשת למוסד חינוך באתר ראמ"ה. זכויות השימוש אינן ניתנות להעברה. חל איסור מפורש לכל שימוש מסחרי וכן לכל מטרה אחרת שאינה מסחרית. אין להעתיק, להפיץ, לעבד, להציג, לשכפל, לפרסם, להנפיק רישיון, ליצור עבודות נגזרות בין על ידי המשתמש ובין באמצעות אחר לכל מטרה או למכור פריט מפרטי המידע, התוכן, המוצרים או השירותים שמקורם במסמך זה. תוכן המבחנים, לרבות טקסט, תוכנה, תמונות, גרפיקה וכל חומר אחר המוכל במסמך זה, מוגן על ידי זכויות יוצרים, סימני מסחר, פטנטים או זכויות יוצרים וקניין רוחני אחרות, ועל פי כל דין; כל זכות שאינה ניתנת במסמך זה במפורש, דינה כזכות שמורה.

מבדק בכתיבה לכיתות ג'-ד' | חוברת דוגמאות